

Behoefte onderzoek maatschappelijke voorzieningen

Eindrapport gemeente Raalte

Aan

Gemeente Raalte
T.a.v. Myrte de Jong
Postbus 140, 8100 AC Raalte
E-mail: myrte.de.jong@raalte.nl

Van

Hospitality Group

Auteurs

Esmahan Talan
Casper Coldenhoff
Robin Reverda

Project

Behoefte onderzoek maatschappelijke voorzieningen

Betreft

Eindrapport

Ons kenmerk

250406.D01/RRE/LSC

Datum

26 januari 2026

© Hospitality Group

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de rechthebbenden c.q. door de rechthebbenden gemachtigden, niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting pagina. 4 -5
2. De context pagina. 6
3. Leeswijzer pagina.7
4. Typering Raalte pagina. 8 -12
5. Maatschappelijke opgaven (voorzieningen) pagina. 13 -18
6. Beleidsambities pagina. 19 -21
7. Voorzieningen in Raalte pagina. 22 -24
8. Voorzieningen per thema pagina. 25 -49
9. Rol en organisatie pagina. 50 -51
10. Conclusie en advies pagina. 52 -56
11. Vervolg /aanbevelingen pagina. 57
12. Bijlagen
    1. Leefstijlen pagina. 59
    2. Belangrijkste (beleid)ambities pagina. 60 –62
    3. Berekening behoefte en referentienormen pagina. 63
    4. Beschrijving uitgangspunten planningsnormen pagina. 64
    5. Planningsnormen pagina. 65 -67
    6. Toelichting voorzieningen pagina. 68 -69
    7. Bronvermelding en gebied pagina. 70

1. Samenvatting: totaalbeeld maatschappelijke voorzieningen Raalte

Hoe is het gesteld met het huidige aanbod?
De gemeente Raalte beschikt over een breed en over het algemeen goed functionerend aanbod aan maatschappelijke voorzieningen. In vrijwel alle dorpskernen zijn onderwijs, kinderopvang, binnensport, buitensport, welzijn en ontmoetingsvoorzieningen aanwezig. De spreiding is goed, maar de kwaliteit en toekomstbestendigheid verschillen per kern.

In met name Raalte & Heino is het aanbod ruim voldoende, maar neemt de druk door groei en vergrijzing (speelt in alle kernen) toe. In kleinere kernen zijn sommige voorzieningen wel aanwezig en voor andere voorzieningen moeten inwoners naar een nabijgelegen dorp. Het aanbod wat hier aanwezig is, is soms ook kwetsbaar door mono-functionaliteit, dalende leerlingaantallen en afhankelijkheid van vrijwilligers. Er zijn tekorten bij jongerenvoorzieningen en mogelijk bij huisartsen en verloskunde in de toekomst.

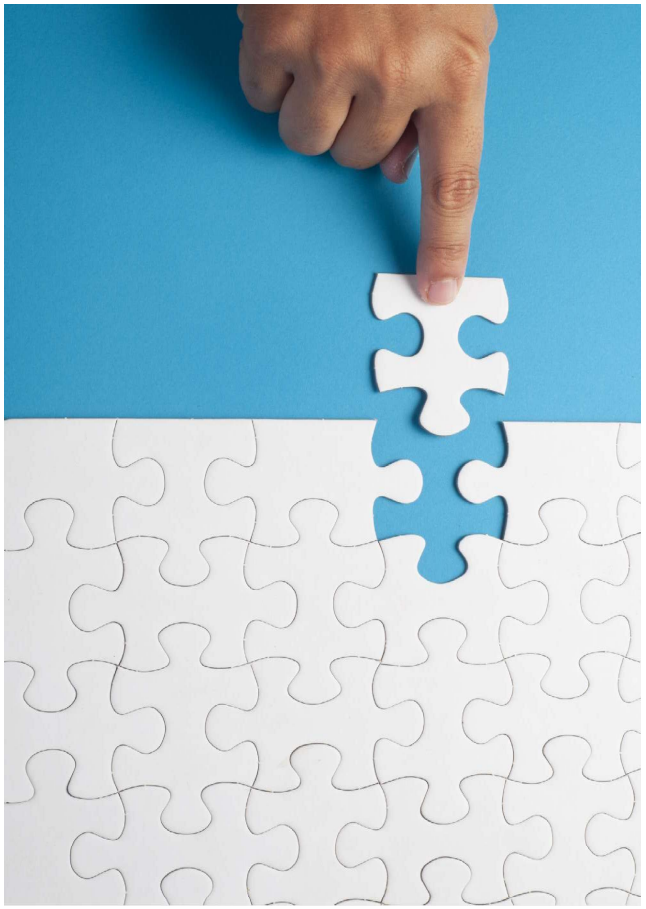
Welke voorzieningen zijn nodig richting de toekomst?
Door de bouw van ±3.000 woningen, een groei van ±6.000 inwoners en zowel demografische als sociaal economische ontwikkelingen ontstaat behoefte aan:

- Meer zorg- en welzijnsvoorzieningen (eerstelijnszorg, preventie, vitaliteit)
- Toename vraag kinderopvang en buitenschoolse opvang in Raalte en Heino
- Toekomstbestendige sportvoorzieningen (multifunctioneel, flexibel, duurzaam)
- Ruimte voor ontmoeten, bibliotheekfuncties en cultuur, vooral in groeiende wijken
- Samenhang in voorzieningen via clustering, Kindencentrum-vorming en multifunctionele accommodaties

Ontwikkeling Raalte gemeentebreed en per dorp
Raalte en Heino groeien sterk en worden centra van maatschappelijke functies. Heeten, Luttenberg, Broekland, Nieuw-Heeten, Mariënheem, Lierderholthuis en Laag Zuthem laten beperkte groei zien. De voorzieningen blijven in voldoende mate aanwezig maar vragen wel om tijdig onderhoud en slimme combinaties waar dat kan. Alle kernen kennen een faciliterende opgave: gericht op behoud, ondersteuning en behoefte van initiatieven van inwoners. De maatschappelijke opgaven verschillen per dorp:

- *Activeren & participeren* (Raalte - in de wijken met kwetsbaarheid)
- *Ontmoeten & vitaliteit* (Heino en Raalte in wijken met veel senioren maar ook in kleinere dorpskernen met veel senioren)
- *Samenhang & verbinding* (in groeiende kernen met nieuwbouw, vooral in Heino en Raalte)
- *Faciliteren* (in alle dorpskernen).

Voorzieningen die aansluiten op de behoeften van het type inwoner spelen een sleutelrol in het realiseren van maatschappelijke opgaven en zorgen voor een grotere leefbaarheid, samenhang en synergie in de gemeente Raalte.

1. Samenvatting: aanleiding, scope en vervolg onderzoek

Waarom is dit behoefteonderzoek uitgevoerd?

De aanleiding ligt in zowel de opgave groei als in de opgave wijken en dorpen. Bij de vaststelling van het Koersdocument Opgave wijken en dorpen heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin wordt verzocht voorzieningen te betrekken bij de uitvoering. Dit vraagstuk is relevant voor zowel de gemeentelijke uitbreiding als het behoud van leefbare en toekomstbestendige bestaande wijken en dorpen.

De gemeente Raalte staat voor een flinke woningbouwopgave en wil een helder en objectief vertrekpunt om toekomstige keuzes te maken.

Deze 0-meting geeft antwoord op:

- Wat is het huidige aanbod?
- Waar zijn tekorten of kwetsbaarheden?
- Wat is nodig richting 2033?
- Hoe sluiten voorzieningen aan op demografie, leefstijlen en maatschappelijke opgaven?
- Wat is de scope van het onderzoek?

Het onderzoek omvat:

- Alle maatschappelijke voorzieningen (zorg, welzijn, sport, onderwijs, cultuur, ontmoeten) en commerciële voorzieningen.
- Kwantiteit én kwaliteit (ruimte, spreiding, multifunctionaliteit, schaal).
- Dorpskernniveau én gemeentebreed beeld.

Vervolg van dit onderzoek

Dit behoefteonderzoek vormt een solide startpunt, maar vraagt om vervolgstappen om te komen tot toekomstbestendige voorzieningen. Belangrijke vervolgstappen zijn:

- Verdere afstemming met maatschappelijke partners (zorg, onderwijs, opvang, welzijn, cultuur en sport).
- Inzicht krijgen in benutting en bezetting van bestaande accommodaties. Dit bepaalt of er capaciteit extra nodig is of niet.
- Ruimtelijke verkenningen naar clustering, herontwikkeling en kansen per wijk/dorp.
- Aansluiten op woningbouw- en gebiedsontwikkelingen zoals Raalte-Noord, Stationsgebied en Heino.
- Ontwikkelen van een programmatische aanpak, waarin organisaties samen plannen en activiteiten vormgeven rondom de maatschappelijke opgaven.

2. De context

De gemeente Raalte telt op dit moment ongeveer 39.000 inwoners. De komende jaren groeit dit aantal verder door de bouw van zo'n 3.000 nieuwe woningen, vooral in Heino en Raalte. Deze groei – en de veranderende samenstelling van de bevolking – zorgt voor nieuwe en andere behoeften aan voorzieningen. De gemeente wil daarom inzicht krijgen in hoe het huidige voorzieningenaanbod eruitziet en of dit, met de komst van nieuwe inwoners, nog goed aansluit op de toekomst. Het onderzoek richt zich op voorzieningen in de volle breedte:

- Zorg, gezondheid en welzijn
- Onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk
- Sport, spel en beweging
- Cultuur, kunst en ontmoeting
- Openbare ruimte en ontmoetingsplekken

Ook commerciële voorzieningen maken onderdeel uit van dit beeld; informatie daarover wordt aangeleverd door de afdeling Economie van de gemeente.

Het onderzoek brengt in kaart welke maatschappelijke voorzieningen er nu zijn en wat er in de toekomst nodig is. Daarbij wordt gekeken naar capaciteit, spreiding, samenwerking, multifunctionaliteit en flexibiliteit. De toekomstige behoefte voor maatschappelijke voorzieningen is gebaseerd op de kenmerken van de dorpen en wijken, het gemeentelijk beleid en maatschappelijke trends.

Deze nulmeting helpt de gemeente Raalte om goed voorbereid richting te geven aan de ontwikkeling en het gebruik van maatschappelijke voorzieningen in de komende jaren.

3. Leeswijzer

De conceptrapportage is als volgt opgebouwd:

In **Hoofstuk 3** geven we een typering van de gemeente Raalte. Daarbij is per buurt en dorp de vitaliteit en zelfredzaamheid van de gemeente in beeld gebracht. Daarnaast gaan we in op de huidige bevolkingssamenstelling en de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van demografie en woningbouw. Ook hebben we de leefstijlen binnen de dorpen geanalyseerd, om de verschillende behoeften aan voorzieningen goed te kunnen onderbouwen.

In **Hoofdstuk 4** typeren we de maatschappelijke opgaven voor de dorpen en wijken van de gemeente Raalte. Het type maatschappelijke opgave heeft een grote invloed op de behoefte aan voorzieningen. In wijken met relatief veel inwoners in een kwetsbare positie is de behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsruimten, maatschappelijke informatie- en hulpverlening en zorg bijvoorbeeld groter dan in andere wijken. Daarnaast beschrijven we hoe voorzieningen kunnen worden benaderd vanuit de thema's spreiding, samengesteldheid en schaalniveau.

In **Hoofstuk 5** worden de beleidsambities en de belangrijkste (drie) opgaven die van invloed zijn op de inzet van voorzieningen binnen de gemeente Raalte beknopt samengevat.

Hoofdstuk 6 gaat in op de nulmeting van voorzieningen binnen gemeente Raalte. Eerst wordt een totaaloverzicht gegeven van de typen en het aantal voorzieningen daarvan, uitgesplitst per dorp. Vervolgens volgt per type voorziening een uitgebreide inventarisatie en onderbouwing.

Hoofdstuk 7 gaat in op de rol en organisatie. Om de opgaven rond commerciële en maatschappelijke voorzieningen goed te kunnen realiseren, is het van groot belang dat binnen de gemeente Raalte structureel en domeinoverstijgend wordt samengewerkt.

In **Hoofdstuk 8** worden de conclusies en aanbevelingen uit de voorgaande hoofdstukken samengevat en wordt ingegaan op de benodigde vervolgstappen.

Na dit laatste hoofdstuk zijn **bijlagen** opgenomen die ondersteunend zijn aan de voorgaande hoofdstukken en dienen ter onderbouwing.

3. Typering Raalte

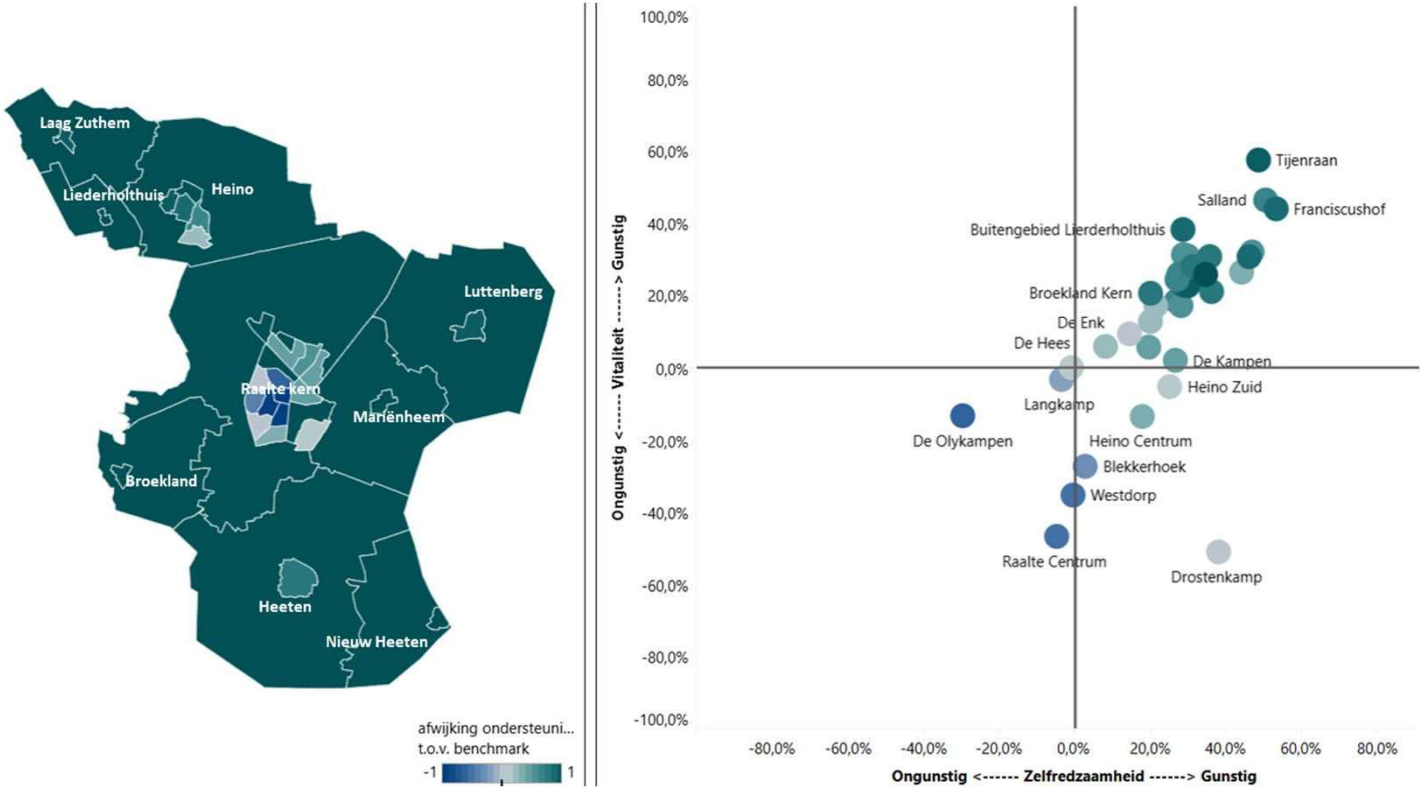
Typering Raalte

Inleiding
De behoefte aan voorzieningen in een dorp wordt bepaald door factoren zoals het aantal inwoners, de samenstelling van de bevolking naar leeftijdsklassen en een veelheid van factoren op het gebied van inkomen, leefbaarheid, gezondheid, veiligheid en participatie. Al deze factoren zijn voor de gemeente Raalte als geheel en voor de verschillende dorpen in kaart gebracht en geanalyseerd. In dit hoofdstuk worden de resultaten daarvan kernachtig beschreven.

Gemeente waar het prettig wonen is
Het algehele beeld is dat het goed gaat met de inwoners van Raalte en dat er –relatief gezien – weinig problemen voorkomen. Voor de meeste indicatoren (vitaliteit en zelfredzaamheid) geldt dat Raalte gemiddeld tot bovengemiddeld scoort in vergelijking met soortgelijke gemeenten. Dit neemt niet weg dat er onderwerpen zijn die de komende jaren aandacht behoeven. In figuur 1 is de vitaliteit en zelfredzaamheid van de inwoners van Raalte weergegeven. In het hoofdstuk 4 maatschappelijke opgave vertaald naar behoefte aan maatschappelijke voorzieningen wordt nadere onderbouwing van de figuur weer gegeven.

Wijken met extra aandacht
Voor enkele wijken geldt dat de sociale cohesie en sociale participatie laag scoren. In deze wijken of buurten is sprake van grotere groepen kwetsbare inwoners.

Dit betreft de wijken Raalte Centrum (+/- 900 inwoners), Westdorp (+/- 1.300 inwoners), Blekkerhoek (+/- 1.500 inwoners), Langkamp (+/- 1.900) en De Olykampen (+/- 1.500 inwoners).

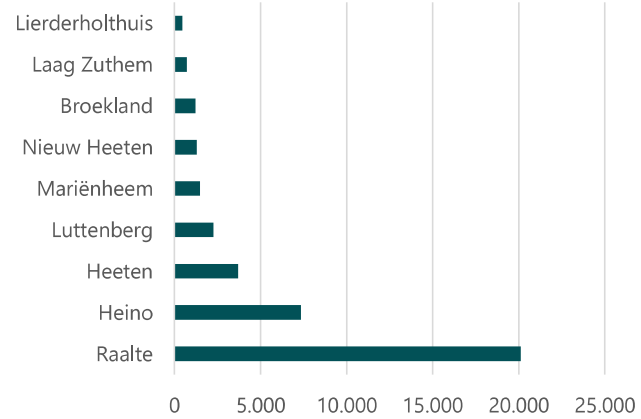

Bron: Arrangementenwaaier Sofie-verbindt (bronnen: o.a. CBS, RIVM, GGD, DUO, Politie)

Huidige inwoners

Huidige inwonersaantallen
De gemeente Raalte bestaat uit 9 dorpskernen, dorpskern Raalte is het centrale deel van de gemeente Raalte met de grootste populatie inwoners. Heino is het dorp waar daarna de meeste inwoners zijn. De overige dorpskernen zijn een stuk kleiner qua inwonersaantallen.

Figuur 2: huidige aantal inwoners per dorpskern

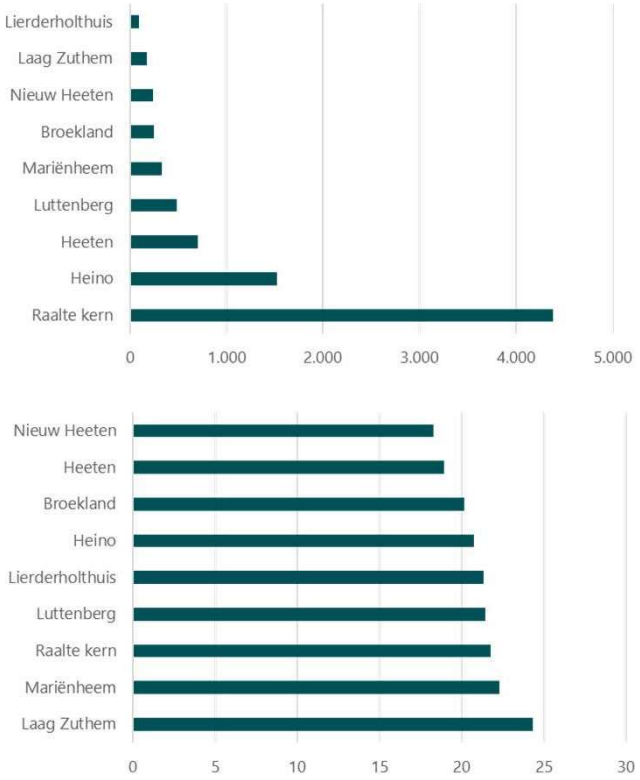

Bron: CBS 2025

Kinderen en jongeren
Als het gaat om absolute aantallen, dan wonen de meeste kinderen en jongeren in de dorpskernen, Raalte, Heino en Heeten. Percentueel (verhouding t.o.v. aantal inwoners) zien we dat in de dorpskern Laag Zuthem ongeveer 24% van de inwoners tussen de 0 en 19 jaar oud is.

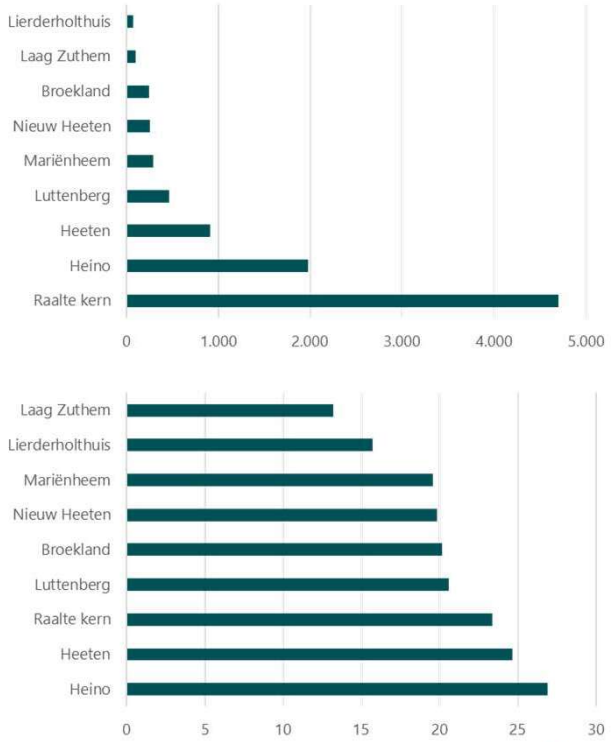
In Nieuw Heeten en Heeten zijn percentueel de minste inwoners tussen de 0 en 19 jaar.

Figuur 3: huidige aantal inwoners (0 t/m 19 jaar) tabel 1: absolute aantal, tabel 2: percentueel aantal.

Senioren (65 jaar en ouder)
De meeste senioren van 65 jaar en ouder (absolute aantallen) bevinden zich in de dorpskernen, Raalte, Heino en Heeten. Procentueel zien we dat vooral in dorpskern Heino (+/- 27%) en Heeten (+/- 25%) van de inwoners 65 jaar en ouder is.

Figuur 4: huidige aantal inwoners (65 jaar en ouder)) tabel 1: absolute aantal, tabel 2: percentueel aantal.

Leefstijlen

Met leefstijlen wordt de waardeoriëntatie van de inwoners bedoeld (wat vindt men belangrijk?). Inwoners verschillen in de waarden en behoeften die ze hebben. Zo kiest de één voor een rustige woonomgeving in het buitengebied of rustige buurt, terwijl de ander het liefst midden in het dynamische centrum woont. Ook vindt de één het belangrijk dat buren elkaar goed kennen en is de buurtbarbecue het hoogtepunt van het jaar, terwijl de ander dit vooral probeert te vermijden.

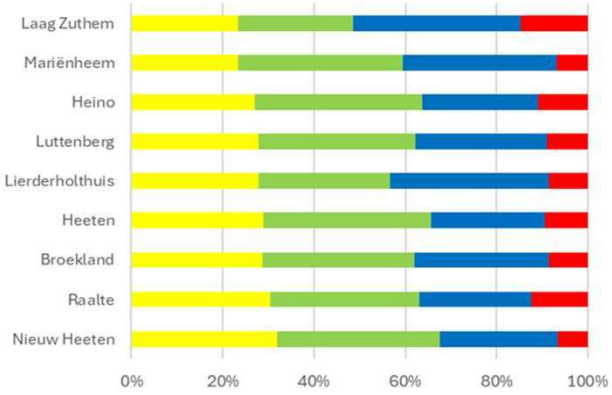
Dit verschil in leefstijlen heeft ook een grote invloed op de behoefte aan en het gebruik van voorzieningen. Binnen sommige leefstijlen is bijvoorbeeld het wijk- of buurthuis een belangrijke voorziening en weet men de weg goed te vinden. Binnen andere leefstijlen zijn deze accommodaties voorzieningen waar je juist niet gezien wil worden.

De huidige samenstelling van de inwoners van de gemeente Raalte naar leefstijlen verschilt sterk per dorpskern. In de bijlagen wordt dieper ingegaan op de leefstijlen. In figuur 5 treft u dit beeld aan.

De belangrijkste verschillen in de omvang en behoefte aan voorzieningen zijn:

- Kinderopvang /buitenschoolse opvang: De deelname van kinderen aan kinderopvang en buitenschoolse opvang is het grootst bij inwoners met de rode en blauwe leefstijl, gevolgd door de gele leefstijl.
- De behoefte aan wijkcentra, buurthuizen en ontmoetingsruimte is het grootste onder inwoners met een groene leefstijl, gevolgd door de gele leefstijl. Bij inwoners met een blauwe of rode leefstijl is de behoefte aan wijkcentra, buurthuizen en ontmoetingsruimten zeer beperkt.
- De sport- en beweegdeelname is het hoogst onder inwoners met een rode en blauwe leefstijl, gevolgd door de gele leefstijl. De behoefte aan sportaccommodaties is binnen die leefstijlen dan ook het hoogst.
- Actieve en passieve cultuurdeelname is het hoogst onder de inwoners met de rode en blauwe leefstijl, gevolgd door de groene leefstijl.

Figuur 5: samenstelling van de inwoners Raalte naar leefstijlen per dorpskern.

Bron: leefstijlvinder.nl

Figuur 6: Enkele kenmerken van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen naar leefstijlen.

Behouden	Bezitten	Verwennen	Ontplooien	Beleven
Traditioneel		Modern		Postmodern
Schone, nette en rustige woonomgeving		Gemaksdiensten en verwennen in de buurt		Natuur en groen
Weinig interesse in cultuur, wel traditionele sociaal-culturele activiteiten		Passieve cultuurdeelname		Hoge actieve en passieve cultuurdeelname
Geen uitgaanstypes, hobby's thuis		Uitgaanstypes		Behoefte aan kennis en onthaasting
Traditioneel onderwijs		Kind clusters, alles onder één dak		Andere vormen van onderwijs (b.v. Montessori)
VVE, minder KDV en BSO		Hoge participatie KDV en BSO		Hoge participatie KDV en BSO
Lage sportdeelname, traditionele sporten		Hoge sportdeelname, verenigingen en ongeorganiseerd/buitenruimte		Hoge sportdeelname, ongeorganiseerd, presteren buitenruimte
Buurtgebonden				'the world is mine'

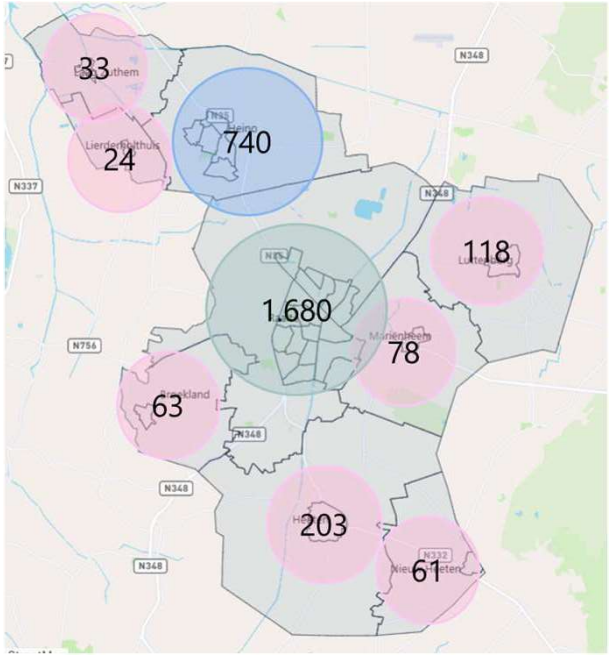
Bron: MFA Lab

Met de komst van nieuwe woningbouwprojecten zullen ook nieuwe inwoners instromen, wat de leefstijl in het gebied kan veranderen. We zien dat er bij de woningbouwprojecten in de gemeente Raalte vooral wordt ingezet op een gevarieerde bewonersmix. Dat maakt dat we uitgaan van leefstijlen die passen bij het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van Raalte. Bij de uiteindelijke realisatie van de woningen is het echter belangrijk om de leefstijlen nauwkeuriger af te stemmen op de doelgroep, zodat het aanbod aan voorzieningen goed aansluit bij de behoefte van nieuwe inwoners.

Bevolkingsprognose en woningbouw

Bevolkingsprognose in combinatie met woningbouw
Komende 10 jaar wil de gemeente circa 3.000 woningen realiseren. Voornamelijk in de dorpskernen Raalte en Heino.

Afbeelding 1: woningbouwaantallen (ambitie) per dorpskern

Figuur 7: woningbouwplannen gemeente Raalte

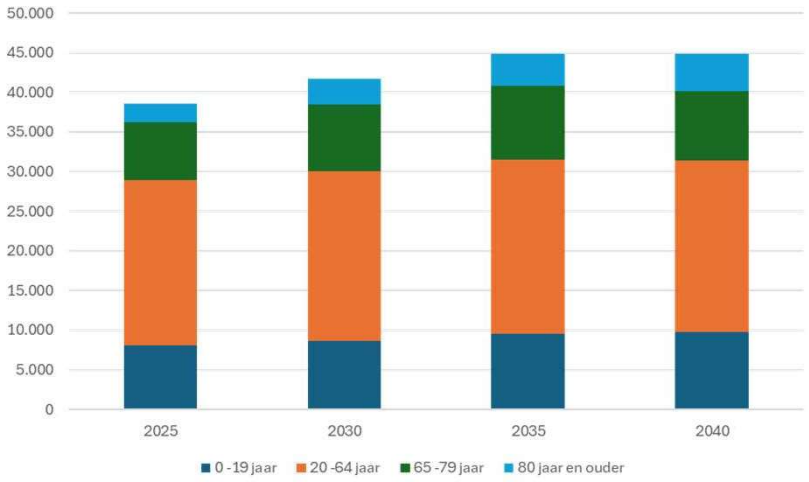
Kern	Totale ambitie	Bestaande plancapaciteit	Nieuwe zoekopgave
Raalte	Ca. 1.680 woningen	560 woningen	1.120 extra woningen
Heino	Ca. 740 woningen	255 woningen	485 extra woningen
Overige kernen	Ca. 580 woningen	310 woningen	270 extra woningen

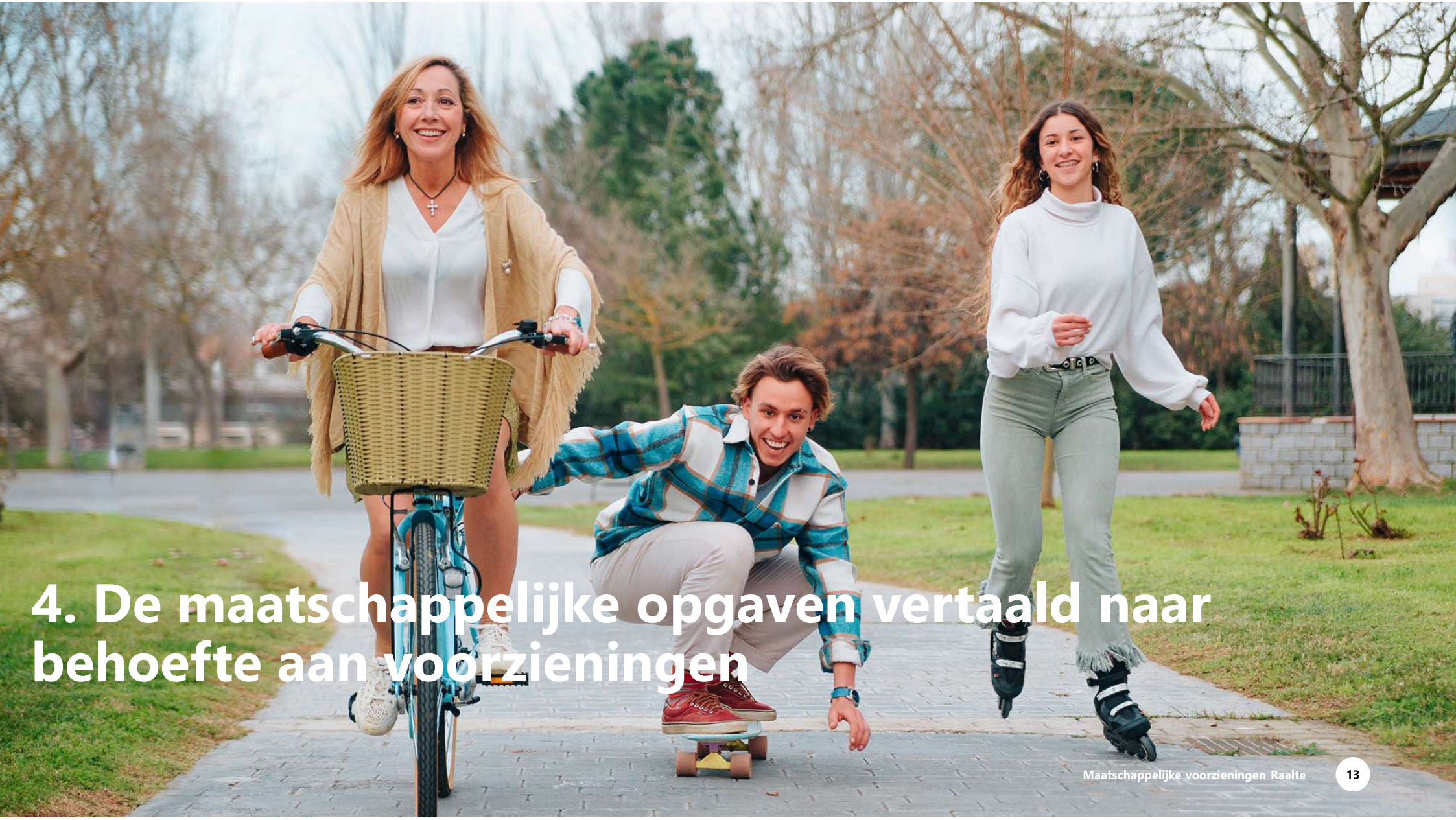
Met de komst van 3.000 woningen zal het aantal inwoners toenemen, in afstemming met de gemeente Raalte hebben we de berekening aangehouden van 2,4 inwoner per woning. Daarbij zien we in de prognose naar 2040 dat vooral het inwoneraantal gaat groeien in Raalte en in Heino, omdat hier het merendeel van de woningen wordt gerealiseerd.

In figuur 8 hebben we de bevolkingsprognose verder uitgewerkt.

In de dorpskern Raalte zal het inwonersaantal groeien naar +/- 4.000 nieuwe inwoners. Een groot deel van deze inwoners zullen in de woningbouwproject Raalte Noord gaan wonen. In Heino gaat naar verwachting zo'n 2.000 nieuwe inwoners wonen.

Figuur 8: bevolkingsprognose Raalte 2040

4. De maatschappelijke opgaven vertaald naar behoefte aan voorzieningen

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, capaciteit

De sociale staat van de wijken in dorpen heeft grote invloed op de behoefte aan voorzieningen. In wijken met relatief veel inwoners die in een kwetsbare positie verkeren is bijvoorbeeld de behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsruimte, maatschappelijke informatie- en hulpverlening en zorg groter dan in andere wijken.

Wij hebben de sociale staat en de maatschappelijke opgave in de dorpen en wijken van Raalte getypeerd. Die typering heeft plaatsgevonden op basis van een grote hoeveelheid data over de betreffende wijken en toetsing van de typering bij:

- Medewerkers van de gemeente Raalte uit verschillende disciplines en afdelingen, waaronder het sociaal domein, onderwijs, samenleving, commercieel, ruimte et cetera. Hiermee ontstaat een brede afspiegeling van de diverse beleidsterreinen binnen de gemeente Raalte.

De typeringen voor maatschappelijke opgaven

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in dorpen of wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners.

Samenhang en verbinden

Dit zijn de dorpen of wijken waar de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Dat kan door veel doorstroom in de woningen, nieuwbouwlocaties, de leefstijl van de inwoners of door een snel wijzigende samenstelling van de wijk of buurt.

Ontmoeten, vitaliteit en gezondheid

Dit is de opgave in de dorpen, wijken en buurten waar grote groepen senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners, het voorkomen van vereenzaming, et cetera.

Activeren en participeren

Dit is de opgave in de dorpen, wijken en buurten waar sprake is van grote groepen kwetsbare inwoners. De opgave in deze buurten is veelzijdig (Multi-problematiek) en vereist inzet vanuit verschillende domeinen.

In de figuren van de maatschappelijk opgaves per dorp /wijk /buurt.

- De typering van de maatschappelijke opgaves per wijk /buurt.
- De effecten van de sociale staat /maatschappelijke opgave op de behoefte en voorzieningen. *(- niet of nauwelijks, 0 gemiddeld, + meer behoefte, ++ veel behoefte)*

	Faciliteren	Samenhang & verbinding	Ontmoeten & vitaliteit	Activeren & participeren
Raalte				De Olykampen, Raalte centrum, Westdorp, Langkamp en Blekkerhoek
Heino				
Heeten				
Luttenberg				
Nieuw Heeten				
Mariënheem				
Liederholhuis				
Laag Zuthem				
Broekland				

Belang	Faciliteren	Samenhang & verbinding	Ontmoeten & vitaliteit	Activeren & participeren
KDV /BSO	+	+	N.v.t.	VVE
Primair onderwijs	0	0	N.v.t.	0
Soc-cult/ontmoeten	0	+	++	++
Cultuur/informatie	+	+	+	+
Binnensport	+	+	+	+
Buitensport	+	+	+	+
Fitness/buitenruimte	+	+	+	+
Zorg	-	0	++	++

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, kwaliteit

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de kwalitatieve aspecten van voorzieningen. Ingegaan wordt op:

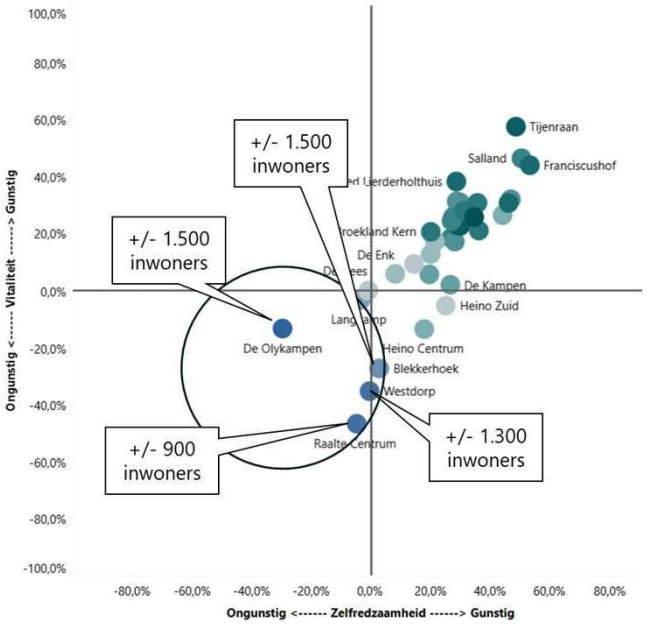
- Spreiding /schaal: moeten voorzieningen vooral op buurtniveau worden aangeboden, of is een groter schaalniveau (wijk, dorp of zelfs regio) nodig?
- (Multi) –functionaliteit en samengesteldheid: moeten meerdere voorzieningen bij elkaar /onder één dak worden aangeboden of juist niet?

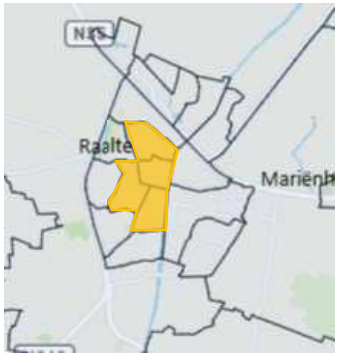
Deze kwalitatieve aspecten verschillen ook per dorp /wijk /buurt. Net als bij de hoeveelheid voorzieningen zijn de kwalitatieve aspecten van de behoefte aan voorzieningen afhankelijk van:

- De samenstelling van de bevolking naar leeftijden, huishoudtypen, e.d.
- De sociale staat van de wijken en buurten.
- De leefstijlen en waardeoriëntatie van de inwoners (wat vindt men belangrijk?).
- De ambities en het inhoudelijke beleid van de gemeente en maatschappelijke partners.
- De maatschappelijke opgave die uit de vorige vier punten volgt.

We starten met de weergave van de kwalitatieve aspecten voor de wijken waar **Activeren en participeren** de maatschappelijke opgave is. Midden op deze pagina treffen jullie de gebieden in Raalte waar deze opgave van toepassing is. Rechts beschrijven we de kwalitatieve aspecten aan van het wenselijke voorzieningenaanbod.

Activeren /Participeren

Samengesteldheid
In deze gebieden is het van groot belang dat samengestelde voorzieningen worden aangeboden. Idealiter worden in deze wijken voorzieningen gecombineerd op het gebied van bewegen, cultuur, onderwijs, sport, welzijn en zorg. De samengesteldheid heeft vooral tot doel om de inhoudelijke samenwerking tussen instellingen te bevorderen /vergemakkelijken en op deze manier achterstanden te voorkomen en inzetten op preventie.

Voor kinderen is het van belang dat opvang en onderwijs worden gecombineerd met beweegstimulering, ontwikkeling van leesvaardigheid /leesplezier, (jeugd)zorg en vormen van maatschappelijke dienstverlening.

Voor volwassenen worden bewegen, cultuur, ontmoeting, informatieverstrekking, hulp- en dienstverlening en zorg bij voorkeur gecombineerd. Dit vanuit het oogpunt van participeren, preventie en versterken van sociale samenhang.

Voor senioren is op de volgende pagina het wenselijke voorzieningenaanbod weergegeven.

Schaalniveau
De voorzieningen worden bij voorkeur aangeboden op het schaalniveau van de buurt. De inwoners van deze buurten hechten aan voorzieningen in de directe nabijheid van de woning en vertrouwde gezichten.

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, kwaliteit

Als tweede treffen jullie de weergave aan van de kwalitatieve aspecten voor de dorpen /wijken /buurten waar **ontmoeten /vitaliteit** de maatschappelijke opgave is. Midden op deze pagina de gebieden in Raalte waar deze opgave van toepassing is. In de laatste kolom is voor dorpskernen Raalte en Heino in beeld gebracht in welke buurten de grootste groep van 65 jaar en ouder woont (bron; CBS 2023). Onderstaand de kwalitatieve aspecten van het wenselijke voorzieningenaanbod.

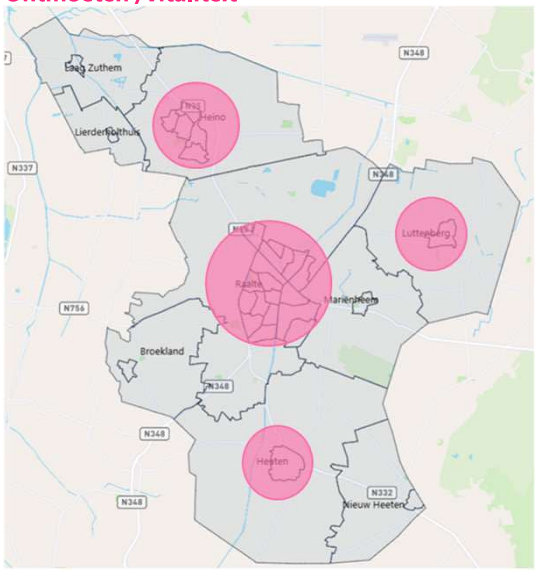
Samengesteldheid

Ook in deze buurten is het van groot belang dat samengestelde voorzieningen worden aangeboden. Idealiter worden in deze wijken voorzieningen aangeboden voor meer kwetsbare senioren, waar bewegen, ontmoeten, leefstijl, welzijn en zorg worden gecombineerd. Bij voorkeur worden in en rondom deze accommodaties arrangementen voor deze groep inwoners aangeboden. Dat zijn activiteiten die in samenhang een combinatie vormen van ontmoeten, bewegen, zorg, et cetera. Dit alles met als doel tegengaan van vereenzaming, zo lang mogelijk vitaal blijven en preventie. Achterliggende doelstelling is ook om het beroep op professionele zorg- en hulpverlening zo lang mogelijk uit te stellen.

Schaalniveau

Ook voor deze voorzieningen is het schaalniveau de buurt, de directe woonomgeving van deze senioren. Dit in verband met de verminderde mobiliteit van de doelgroep en de gehechtheid aan voorzieningen in de buurt.

Ontmoeten /vitaliteit

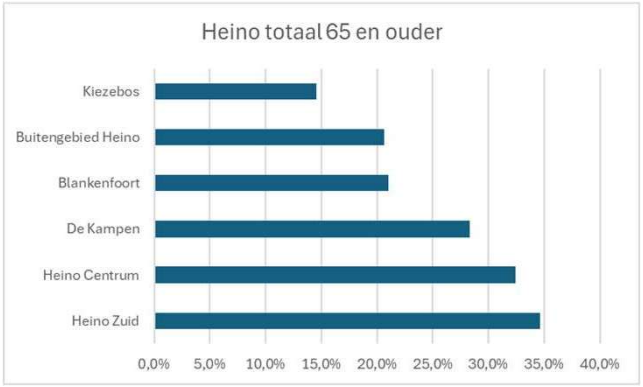
Voorbeeld van een arrangement

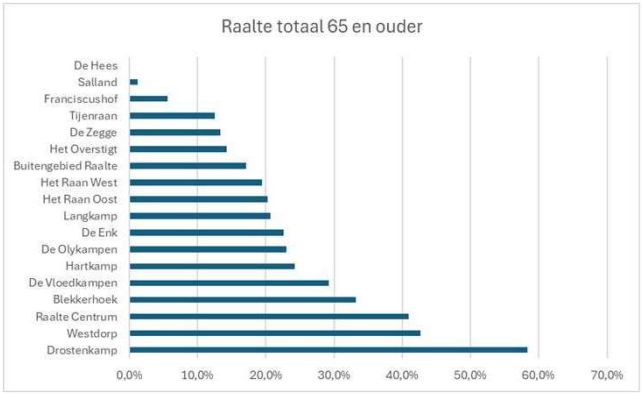
De Happy 100 is een groep van 50 senioren die samen tot doel hebben om gezond en gelukkig 100 jaar te worden. Deze senioren komen enkele keren per week bijeen op een sportpark voor beweegactiviteiten, samen gezond koken en eten, informatie over gezonde voeding en leefstijl, et cetera.

Eens in de twee tot drie maanden organiseren zij het evenement ‘geniet van oma’s favoriet’. Dat is een evenement waar alle inwoners van het dorp in welkom zijn. Er wordt samen gegeten van de gerechten die door de Happy 100 zijn gemaakt. Er zijn marktkraampjes, in de sporthal zijn beweegactiviteiten voor kinderen, maar het is vooral ook ontspannen en gezellig. In de lokale supermarkt zijn de ingrediënten van ‘oma’s favoriet’ voorzien van een Happy 100 sticker.

Enkele voorbeeld(en) vanuit Raalte:

- Opa, oma en kidsfietsroute, laagdrempelige, veilige fietsroutes samengesteld zodat je tijdens het fietsen mooie en leuke dingen gaat ontdekken samen.
- Ontspannen samen dansen met gelijkgestemden. In de pauze gezellig bij praten. Dansen gebeurt in paren, rijen, een kring of soms los, maar altijd met elkaar.

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, kwaliteit

Als derde zijn de kwalitatieve aspecten voor de opgave **samenhang en verbinding** weergegeven. Midden op deze pagina de gebieden in Raalte waar deze opgave van toepassing is. In de gemeentelijke beleidsdocumenten wordt vanuit alle domeinen (denk o.a. onderwijs, sport, sociaal domein, commerciële voorzieningen, et cetera) ingezet op samenhang en verbinding. *(zie beleidsuitgangspunten)*.

- In de dorpskernen Raalte en Heino - in deze dorpen wordt veel woningbouw gerealiseerd - wordt deze opgave van belang om samenhang te bewerkstelligen.

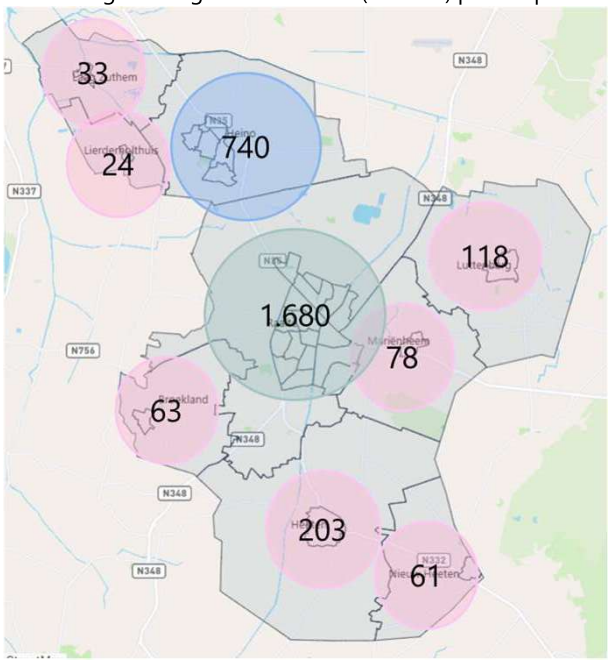
Voor deze opgave is het gedachtengoed van 'weefplekken' relevant. Weefplekken zijn thema's die het in zich hebben om meerdere, zo niet alle, bevolkingsgroepen aan elkaar te verbinden. Weefplekken zijn:

- Groen /parken /buitenruimte
- Kinderen
- Gezondheid
- Cultuur

Bij het 'stapelen' van deze weefplekken in of rondom één voorziening /accommodatie wordt de kans groter dat deze een bijdrage levert aan de maatschappelijke opgave, leefbaarheid en sociale samenhang.

Samenhang /verbinding

Afbeelding: woningbouwaantallen (ambitie) per dorpskern

Voorbeeld van toepassing weefplekken
Een aantal mooie voorbeelden van een voorzieningen waarin meerdere 'weefplekken' worden gecombineerd zijn:

- **Tijenraan:** het gebied rondom Tijenraan in combinatie met het Landstede College (onderwijs) en sportpark Rohda Raalte. Het gebied biedt ruimte voor onderwijs, sport & bewegen, ontmoeting en evenementen.

- **Multifunctionele accommodatie De Belte:** de accommodatie biedt een groot scala aan activiteiten op het gebied van cultuur, sport & bewegen, ontmoeting, welzijn en evenementen.

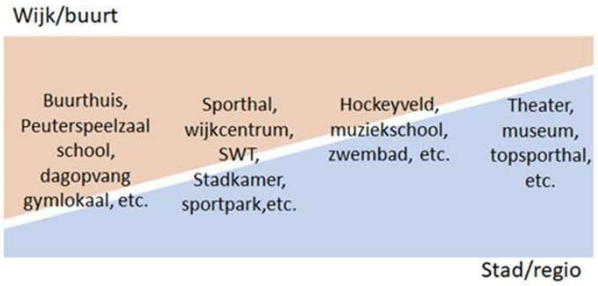
Deze voorzieningen zijn voor een brede groep toegankelijk (0 - 100 jaar). Alle 4 de weefplekken komen voor in de bovenstaande voorbeelden.

De behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, kwaliteit

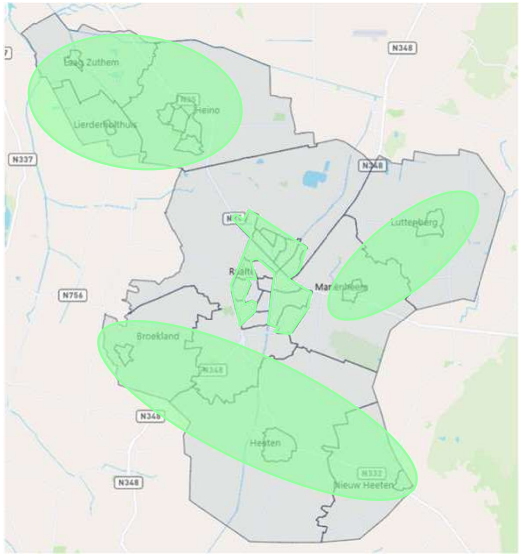
Als laatste de kwalitatieve aspecten voor de opgave **faciliteren.** Deze opgave geldt voor alle dorpen binnen de gemeente Raalte.

De kwalitatieve kenmerken (samengesteldheid, spreiding) voor deze accommodaties hangen vooral samen met leeftijden, leefstijlen en type voorziening. Enkele voorbeelden:

- Voor kinderen wordt een school in de buurt, binnen de meeste leefstijlen gewaardeerd. Echter, binnen sommige leefstijlen (vooral de rode) kiezen ouders soms /vaak bewust voor een bepaald type onderwijs, ongeacht de reisafstand.
- De samengesteldheid van scholen verschilt ook per leefstijl. Voor sommige leefstijlen (vooral blauw) zijn combinaties gewenst vanuit het oogpunt van gemak. Voor andere leefstijlen is maximale ontplooiing (combinatie met bijvoorbeeld cultuur) relevanter.
- Sommige voorzieningen worden op buurtniveau gepland (buurthuis, dagopvang senioren, et cetera), terwijl andere voorzieningen een stedelijk of regionaal planningsniveau kennen (bijvoorbeeld het theater of zwembad).

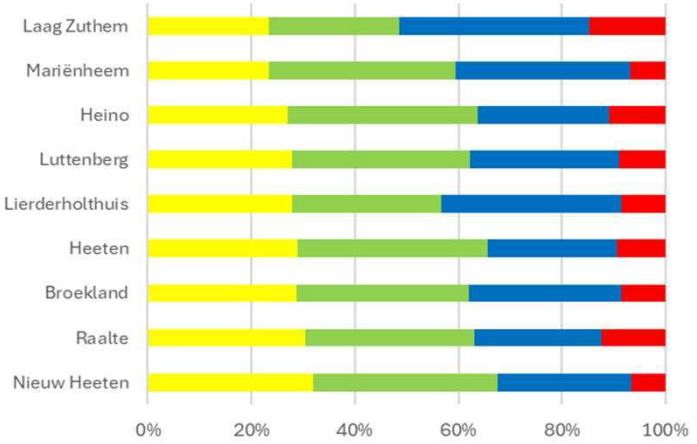

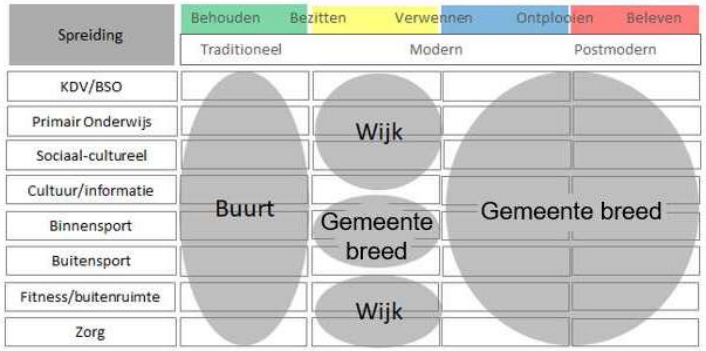
Faciliteren

	Faciliteren
Raalte	
Heino	
Heeten	
Luttenberg	
Nieuw Heeten	
Mariënheem	
Liederholhuis	
Laag Zuthem	
Broekland	

In zijn algemeenheid geldt dat vooral inwoners met een groene leefstijl hechten aan voorzieningen in de directe woonomgeving. Voor de andere leefstijlen is dat minder (gele leefstijl) tot nauwelijks (blauwe en rode leefstijl) relevant.

5. Beleidsambities

Rode draad in beleidsambities gemeente Raalte

In de bijlage 2 hebben we per domein de belangrijkste beleidsambities beschreven. Op basis van deze informatie en onder andere deskresearch van gemeentelijke beleidsdocumenten en gesprekken met beleidsmedewerkers uit de betrokken beleidsterreinen, kan de volgende rode draad worden gedestilleerd.

Domeinoverstijgend beeld:

- **Groei en vitaliteit:** Raalte groeit met ±3.000 woningen tot 2033, vooral in Raalte en Heino. Deze groei vraagt om toekomstbestendige voorzieningen die meegroeien met demografie en leefstijlen.
- **Leefbare dorpen:** Het behoud en de versterking van sociale samenhang en het fysiek toekomstbestendig maken van bestaande wijken.
- **Gezondheid & preventie:** De gemeente verschuift van *Ziekte & Zorg* naar *Gezondheid & Gedrag* – inzet op vitaliteit, ontmoeting en beweging in de buurt.
- **Samenwerking & multifunctionaliteit:** Sterke nadruk op samengestelde voorzieningen waar zorg, welzijn, sport, cultuur en ontmoeting elkaar versterken.
- **Inclusie & kansengelijkheid:** Toegankelijke voorzieningen voor alle inwoners, met aandacht voor jeugd, senioren en kwetsbare groepen

Samenhang met drie grote opgaven

De rode draad uit de vorige slide hangt direct samen met 3 grotere opgaven waaraan binnen de gemeente Raalte wordt gewerkt. Deze zijn:

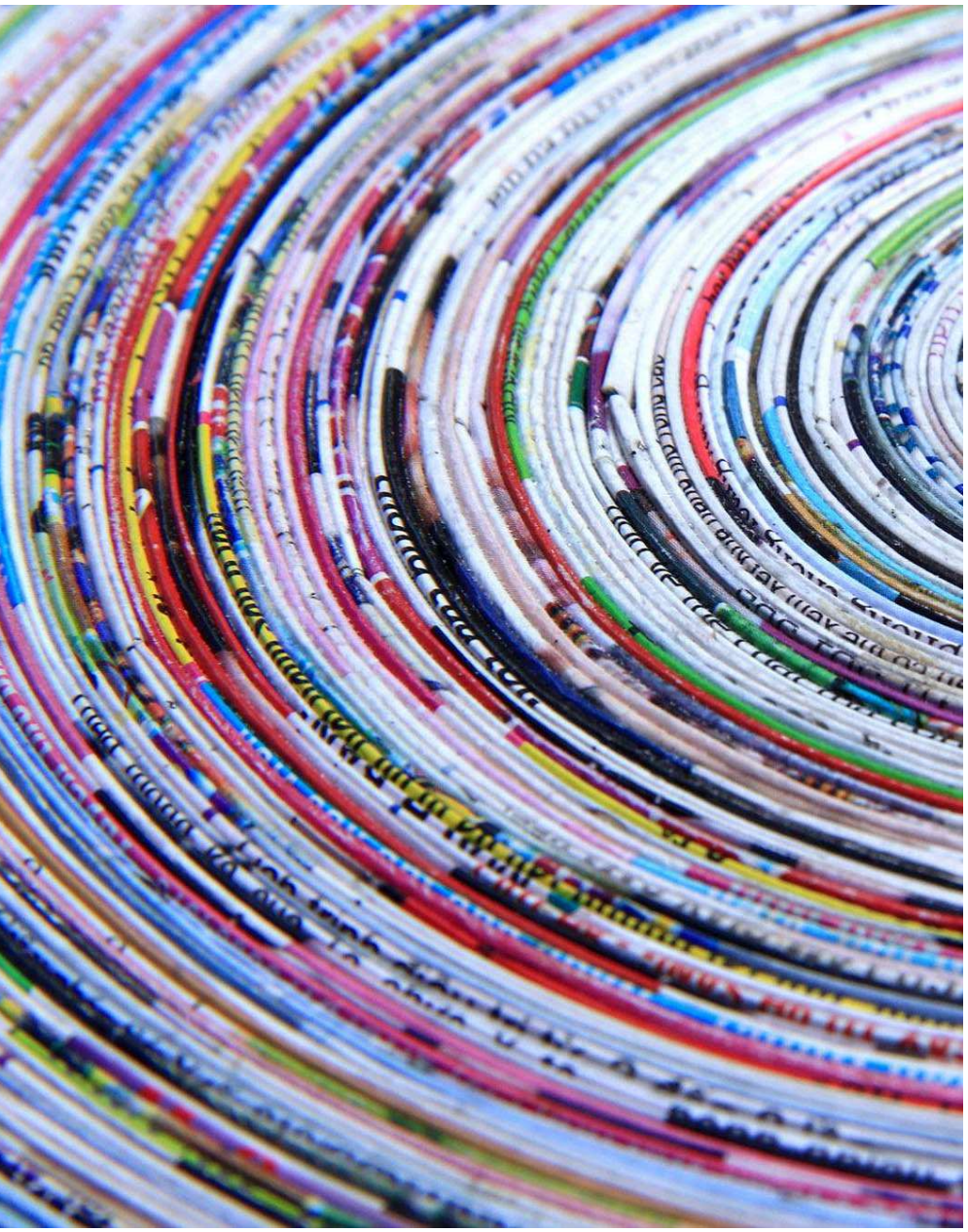
1. Groei van de gemeente Raalte (met o.a. de woningbouwopgave): Komende 10 jaar worden circa 3.000 woningen gerealiseerd.

2. Opgave Wijken en Dorpen.

3. Toekomstbestendig buitengebied.

6. Voorzieningen in Raalte

Totaal overzicht voorzieningen

In samenwerking met de beleidsmedewerkers van de gemeente Raalte, de aangereikte beleidsdocumenten en de uitgevoerde deskstudie hebben we een totaaloverzicht opgesteld van de voorzieningen die aanwezig zijn in alle dorpskernen. Dit overzicht laat zien wat het huidige aanbod aan voorzieningen is per kern en vormt de basis voor de volgende stappen in de analyse.

Het totaalbeeld is dat Raalte een breed en divers palet aan maatschappelijke voorzieningen kent, verspreid over de verschillende kernen. Voorzieningen op het gebied van sport, welzijn, zorg, cultuur, ontmoeten en overige maatschappelijke functies zijn over het algemeen goed verzorgd. Op de volgende pagina laten we eerst het totaalbeeld van de maatschappelijke voorzieningen in de gemeente Raalte zien. Na dit totaalbeeld wordt op de pagina's hierna per thema toegelicht wat de huidige status is van de voorzieningen, welke ontwikkelingen spelen en of er naar verwachting voldoende of onvoldoende voorzieningen aanwezig zullen zijn richting de toekomst.

Let op: Binnen het sociaal domein vallen voorzieningen onder meerdere beleidsterreinen. Het gaat om efficiënt gebruik en slimme inzet van voorzieningen. In de beleidsambities zijn *Zorg* en *Sociaal Domein* samengevoegd vanwege inhoudelijke overlap. De voorzieningen binnen dit domein zijn onderverdeeld in Eerstelijnszorg, Welzijn en Cultuur & Ontmoeten.

Totaal overzicht

Niveau		Voorziening	Laag Zuthem	Lierderholthuis	Heino	Broekland	Heeten	Nieuw Heeten	Luttenberg	Mariënheem	Raalte	Totaal
Wettelijke verplichting	Onderwijs	Basisonderwijs	1	1	2	1	1	1	1	1	7	**16**
	JGZ	Jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**
(Basis) voorzieningen per dorpskern	Sport	Sporthal	0	0	1	1	1	1	1	0	2	**7**
		Sportzaal	0	0	0	0	0	0	0	1	1	**2**
		Gymzaal	0	1	1	0	0	0	0	0	2	**4**
		Sportveld (voetbal)	0	0	5	2	3	1	2	1,5	9,5	**24**
		Sportveld (banen tennis)	0	2	5	2	5	2	2	4	13	**35**
		Overige velden (beach, hockey etc.)	1	0	5	1	3	2	3	1	6	**22**
	1e lijnszorg	Huisartspraktijk	0	0	1	0	1	0	1	0	3	**6**
		Tandartspraktijk	0	0	3	0	1	0	0	0	8	**12**
		Apotheek	0	0	1	0	1	0	1	0	3	**6**
		Fysiotherapiepraktijk	0	0	3	1	1	1	1	2	15	**24**
		Verloskundigepraktijk	0	0	1	0	0	0	0	0	1	**2**
	Welzijn	CJG (centrum voor jeugd en gezin)	0	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**
		GGZ (geestelijke gezondheidszorg)	0	0	1	1	0	0	0	0	4	**6**
		Hospice	0	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**
	Opvang	Kinderdagopvang	2	0	2	2	1	1	2	1	9	**20**
		Buitenschoolse opvang	3	1	3	1	2	1	3	1	16	**31**
		Gastouders	2	0	6	3	6	2	1	5	14	**39**
	Spelen	Buurtspeelplekken	1	1	5	1	1	1	1	0	5	**16**
		Kleine speelplaatsen	1	3	20	2	10	2	4	4	64	**110**
		Speelhoekjes	0	0	4	0	0	0	2	0	6	**12**
		Sportplekken	0	0	0	0	0	0	1	0	6	**7**
		Sporthoekjes	0	0	1	0	4	1	1	3	11	**21**
	Recreatie & verblijven	Kinder /zorgboerderij	0	0	0	1	0	0	0	1	3	**5**
		Volkstuinen	0	0	1	0	1	0	0	0	3	**5**
		Scouting	0	0	1	0	1	0	0	0	1	**3**
	Cultuur & ontmoeten	Bibliotheek (niet-scholen)	0	0	1	0	1	1	1	1	1	**6**
		Bibliotheek (in scholen)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	**9**
		Ontmoeting (dorps /buurthuizen)	1	1	2	1	2	1	1	1	5	**15**
		Jongerencentrum	0	1	0	0	0	0	0	0	1	**2**
Gemeente brede voorzieningen	Onderwijs	Voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**
		(Voortgezet) speciaal onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	3	**3**
	Sport	Zwembad	0	0	1	0	1	0	1	0	1	**4**
	Commerciële voorzieningen	Dagelijks (levensmiddelen, pers.verzorging)	0	0	8	1	5	1	1	1	56	**73**
		Niet -dagelijks (detailhandel)	0	0	39	2	14	2	4	2	120	**183**
		Horeca	0	0	13	1	2	3	5	2	29	**55**
	Commerciële sport	Fitness/krachtsport	0	0	3	0	1	0	1	0	9	**14**
		Dansen	0	0	0	0	0	0	1	0	3	**4**
		Body & mind (yoga, pilates)	0	0	1	0	0	0	0	0	5	**6**
Regionale voorzieningen	Theater & filmhuis	Theater	0	0	1	0	0	0	1	0	1	**3**
		Filmhuis	0	0	1	0	0	0	0	0	1	**2**
	Onderwijs	Landstede MBO	0	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**

Voorzieningen per thema in Raalte

Onderwijs

Onderwijs

De gemeente Raalte zet in op toekomstbestendige onderwijshuisvesting die aansluit bij de behoeften van kinderen, ouders en onderwijsinstellingen. Vanuit haar wettelijke zorgplicht vervult de gemeente een regierol bij de nieuwbouw, uitbreiding en vernieuwing van onderwijsgebouwen. Dit gebeurt in nauwe afstemming met onderwijsbesturen en kinderopvang, waarbij bij elke opgave – van groei tot renovatie – wordt gekeken naar de kenmerken van de kern en de kansen voor verduurzaming.

Raalte ziet scholen als brede kind voorzieningen voor 0- tot 13-jarigen, waar onderwijs en opvang samenkomen en aansluiten op de behoeften van gezinnen. Een belangrijk beleidsuitgangspunt is dat alle kernen blijven beschikken over een basisschool, om de bereikbaarheid van het onderwijs en de vitaliteit van de dorpen te borgen.
Dit is het uitgangspunt voor toekomstbestendige huisvesting, met aandacht voor aantrekkelijke, duurzame scholen en kansen voor multifunctioneel gebruik en kindcentra (KC).

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is leidend bij het maken van keuzes rondom de ontwikkeling, vernieuwing en investering in onderwijsgebouwen binnen de gemeente Raalte. Begin 2026 is het nieuwe IHP vastgesteld.

De leerlingaantallen in het basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs in de gemeente Raalte laten een wisselend beeld zien, met groei in sommige dorpskernen en een daling op andere locaties.

De woningbouwopgave omvat onder meer de realisatie van circa 1.000 woningen in Raalte. In Raalte-Noord wordt de komende jaren een groei van 250 leerlingen verwacht. De komende periode zal uitwijzen of er ruimte is voor een nieuwe school; de gemeente heeft hiervoor alvast ruimte gereserveerd in Raalte-Noord.

Basisonderwijs
In vrijwel alle kernen zijn tussen 2020/2021 en 2024/2025 verschuivingen zichtbaar. Vooral in Heino wordt een flinke groei verwacht maar ook Heeten en Luttenberg laten een duidelijke groei zien, terwijl Broekland een daling kent. De fusies en ontwikkelingen binnen Raalte hebben eveneens impact op de leerlingprognoses. Voor het (basis)onderwijs werkt de gemeente met een fasering, volgens het IHP. Fase 1 omvatte de renovatie van De Linde, de aanbesteding van de Sint Bernadetteschool en de vernieuwing van de Sint Jozefschool. Fase 2 wordt uitgewerkt in het nieuwe IHP (begin 2026) en bepaalt op basis van actuele prognoses en ontwikkelingen welke scholen worden aangepast of vervangen. Fase 3 en 4 starten vanaf 2030 en richten zich op de langere termijn, waarbij demografie, woningbouw en de staat van bestaande gebouwen worden meegenomen.

Tabel 1: Aantal leerlingen basisonderwijs in schooljaar 2020/2021 en 2024/2025 per kern

Dorpskern	Aantal lln 2020/2021	Aantal lln 2024/2025
Laag Zuthem	30	43
Lierderholthuis	51	46
Heino	200*	580
Broekland	145	133
Heeten	270	257
Nieuw Heeten	75	84
Luttenberg	164	174
Mariënheem	95	101
Raalte	1.696	1.697

**Vóór de fusie van twee basisscholen (Goud Emmer en Dolfijn), wat nu Het Sterrenrijk is, zijn de leerlingen aantallen 2020 /2021 niet bekend, dat geeft een verschillend beeld voor Heino tussen 2020/21 en 2024/25.*

Speciaal Onderwijs
Het speciaal onderwijs in Raalte laat een daling zien van 149 naar 141 leerlingen op de ene locatie en stijging van 90 naar 106 leerlingen op de andere locatie. Alleen in Raalte is er (basis en voortgezet) speciaal onderwijs.

Tabel 2: Aantal leerlingen speciaal onderwijs in schooljaar 2020/2021 en 2024/2025

Dorpskern	Aantal lln 2020/2021	Aantal lln 2024/2025
Raalte	149	141
Raalte	90	106

Voortgezet Onderwijs
Het voortgezet onderwijs in Raalte laat een daling zien van 2.508 naar 2.242 leerlingen. Er is alleen een middelbare school in Raalte.

Tabel 3: Aantal leerlingen voortgezet onderwijs in schooljaar 2020/2021 en 2024/2025

Dorpskern	Aantal lln 2020/2021	Aantal lln 2024/2025
Raalte	2.508	2.242

Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO)
Landstede is de MBO -school binnen de gemeente Raalte. De school heeft een regionale functie en trekt leerlingen uit Raalte en de omliggende gemeenten.

Opvang

Kinderopvang en gastouders

Er zijn op dit moment 20 locaties voor kinderopvang in Raalte. In elke dorpskern is kinderopvang aanwezig behalve in Lierderholthuis. Naast dat aantal zijn er nog 39 geregistreerde gastouder opvanglocaties. In totaal bedraagt de capaciteit van de kinderopvang 1.023 kindplaatsen.

Er zijn op dit moment 1.855 kinderen in de leeftijdsgroep 0 -4 jaar. Dat houdt in dat er ongeveer 55 kindplaatsen beschikbaar zijn per 100 kinderen. Dat is een behoorlijk aanbod.

Landelijk maakt circa 50% van de kinderen van 0 t/m 4 jaar gebruik van de kinderopvang.

Tabel 4: Aanbod kinderopvang en gastouders, naar dorpskernen.

Kinderdagverblijven	Heeten	Nieuw Heeten	Mariënheem	Luttenberg	Laag Zuthem	Lierderholthuis	Broekland	Heino	Raalte	Totaal
Aantal vestigingen	1	1	1	2	2	0	2	2	9	**20**
Aantal kindplaatsen	56	14	96	40	36	0	30	138	379	**789**
Gastouders	**Heeten**	**Nieuw Heeten**	**Mariënheem**	**Luttenberg**	**Laag Zuthem**	**Lierderholthuis**	**Broekland**	**Heino**	**Raalte**	
Aantal gastouders	6	2	5	1	2	0	3	6	14	**39**
Aantal kindplaatsen	36	12	30	6	12	0	18	36	84	**234**
									Totaal	**1.023**

Bron: Rijksoverheid Landelijk registratie kinderopvang, geraadpleegd augustus 2025 www.landelijkregisterkinderopvang.nl

Naar verhouding is de capaciteit het grootst in de dorpskern Mariënheem, Laag Zuthem en Broekland. In Mariënheem en Laag Zuthem is het aanbod aan kindplaatsen bij de kinderopvang en gastouders groter dan het aantal kinderen tussen de 0 -4 jaar dat daar woont.

In de dorpskernen Luttenberg (42%), Heino (48%) en Raalte (46%) ligt het aantal kindplaatsen onder het landelijk gemiddelde. In de overige dorpskernen ligt het aanbod kindplaatsen ruim boven de 50%. In Lierderholthuis is geen kinderdagopvang of gastouder aanwezig, wel is er een buitenschoolse opvang (zie volgende pagina).

Wanneer we naar het totale aanbod aan kinderopvang kijken binnen de gemeente Raalte is er een ruim aanbod en goede spreiding aan kinderopvang en gastouders.

Echter, ligt het percentage in de grotere dorpskernen Heino en Raalte lager dan het landelijk gemiddelde. Met de komst van nieuwe woningen en de te verwachten veranderingen van het aantal inwoners en de bevolkingssamenstelling zal de behoefte naar verwachting in Heino en Raalte toenemen. De overige dorpskernen is het aanbod meer dan voldoende. Alleen in Lierderholthuis is er nu geen kinderopvang aanwezig.

De meeste kinderopvanglocaties zijn gehuisvest in verschillende typen accommodaties zoals scholen en multifunctionele accommodaties. De clustering is ideaal om opvang te combineren met onderwijs en ontmoeten. Enkele voorbeelden: Kindercentrum de Springplank in Heino, Kindercentrum De Bolster /De Rode Bank in Raalte.

Er zijn ook standalone kinderopvanglocaties die juist meer in het landelijke buitengebied zijn gesitueerd. Enkele voorbeelden: De Boeren Bazen in Laag Zuthem, 't Schoapie in Mariënheem of Kindercentrum 't Schanebroekkie in Luttenberg.

Buitenschoolse opvang

Voor de kinderen van 5 tot en met 12 jaar zijn in Raalte 30 locaties voor buitenschoolse opvang beschikbaar. Deze locaties hebben een totale capaciteit van 1.108 kindplaatsen. In de volgende tabel is deze capaciteit weergegeven uitgesplitst naar dorpskernen.

Tabel 5: Aanbod buitenschoolse opvang, naar dorpskernen.

BSO	Heeten	Nieuw Heeten	Mariënheem	Luttenberg	Laag Zuthem	Lierderholthuis	Broekland	Heino	Raalte	Totaal
Aantal vestigingen	2	1	1	3	2	1	1	3	16	**30**
Aantal kindplaatsen	76	24	66	81	40	36	52	178	555	**1.108**

Bron: Rijksoverheid Landelijk registratie kinderopvang, geraadpleegd augustus 2025 www.landelijkregisterkinderopvang.nl

Er zijn op dit moment 3.212 kinderen in de leeftijdsgroep 5 tot en met 12 jaar. Dat houdt in dat er ongeveer 34 kindplaatsen beschikbaar zijn per 100 kinderen. Dat is een behoorlijk aanbod. Landelijk maakt circa 26% van de kinderen van 5 tot en met 12 jaar gebruik van de buitenschoolse opvang.

Naar verhouding is de capaciteit het grootst in de dorpskernen in Laag Zuthem, Lierderholthuis en Broekland. In Lierderholthuis en Laag Zuthem is het aanbod aan kindplaatsen bij de buitenschoolse opvang hoger dan het aantal kinderen tussen de 5 -12 jaar dat daar woont.

In de dorpskern Nieuw Heeten (25%) ligt het percentage net onder het landelijk gemiddelde. Als we kijken naar de grotere dorpskernen zien we dat Luttenberg (48%), Heino (34%) en Raalte (30%) boven het landelijk gemiddelde zitten.

In de overige dorpskernen ligt het aanbod kindplaatsen ruim boven de 26%.

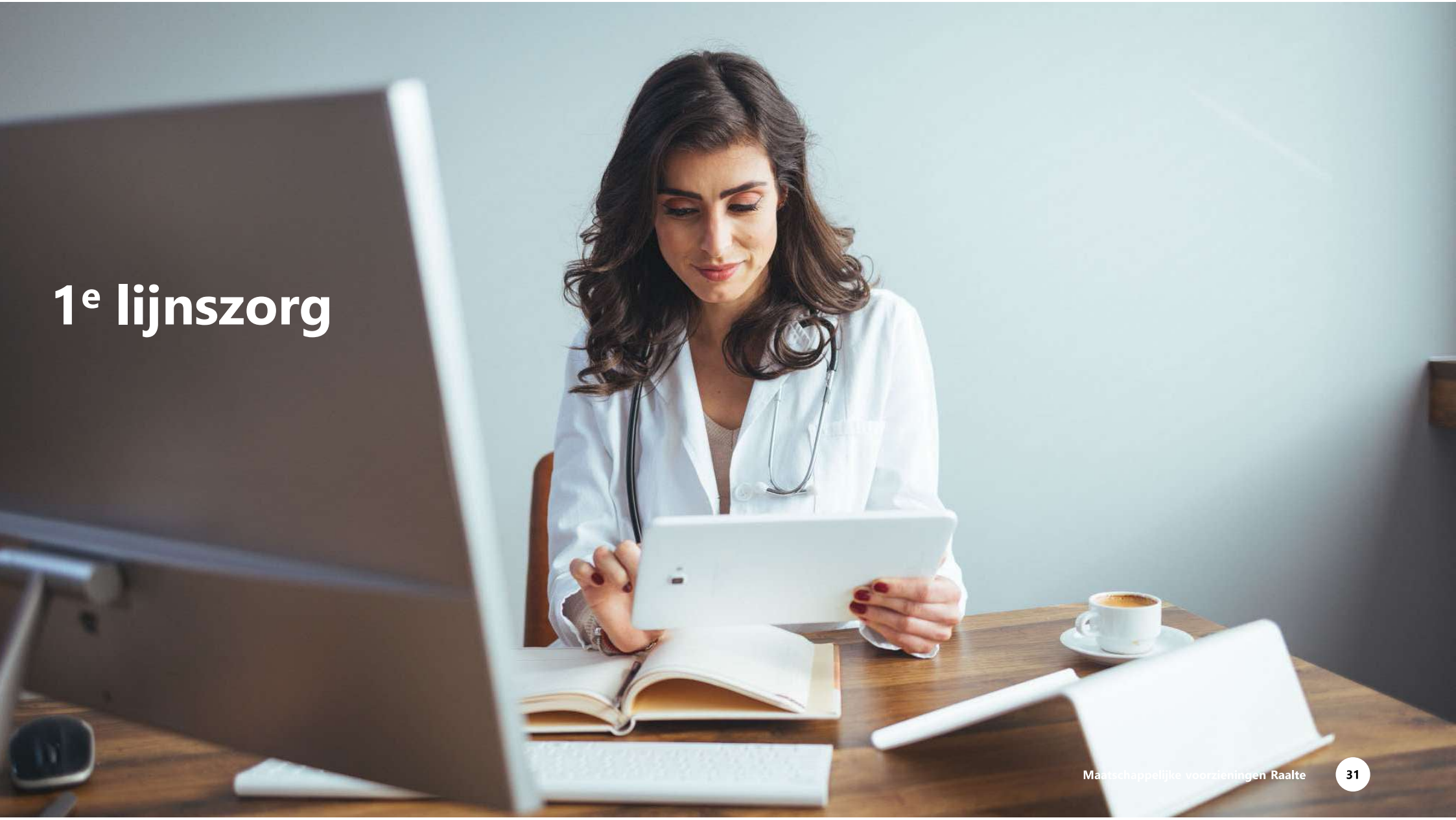
Wanneer we naar het totale aanbod aan buitenschoolse opvang kijken binnen de gemeente Raalte is er een ruim aanbod en goede spreiding aan buitenschoolse opvang.

Echter, met de komst van nieuwe woningen in Heino en Raalte zal het aantal inwoners toenemen en de bevolkingssamenstelling wijzigen. De verwachting is dat het de vraag naar buitenschoolse opvang toeneemt. In de overige dorpskernen is het aanbod meer dan voldoende. Alleen in Nieuw Heeten ligt het percentage onder het landelijk gemiddelde.

De meeste buitenschoolse opvanglocaties zijn gehuisvest in verschillende typen accommodaties zoals scholen en multifunctionele accommodaties. De clustering is ideaal om opvang te combineren met onderwijs en ontmoeten. Enkele voorbeelden: BSO Raalte Tijenraan /Rohda in Raalte of BSO Smurfenplanet in Lierderholthuis.

Er zijn enkele standalone kinderopvanglocaties die juist meer in het landelijke buitengebied zijn gesitueerd. Voorbeeld: BSO Storm in Raalte

1e lijnszorg

1e lijnszorg

De eerstelijnszorg is de zorg waar mensen zelf en zonder verwijzing naar toe kunnen. Het gaat om de huisarts, tandarts, fysiotherapie, apotheek en verloskunde. Dit is voor veel mensen een basisbehoefte. De mate waarin mensen gebruik maken van eerstelijnszorg wisselt per levensfase, maar in de meeste gevallen is fysieke nabijheid zeer wenselijk.

Huisarts

Omdat veel huisartsen en andere zorgverleners parttime werken, wordt de zorgcapaciteit vaak in fte's gerekend. Op dit moment is er onduidelijk hoeveel fte aan huisartsen in Raalte aanwezig zijn, dit zal nader met de huisartsenpraktijken verkend moeten worden. Volgens de planningsnormen van de Nederlandse Zorgautoriteit zouden het ruim 21 fte moeten zijn. De meeste fte behoefte ligt in de dorpskernen Raalte, Heino, Heeten en Luttenberg. In het overzicht is te zien dat hier zich de huisartsenpraktijken bevinden. Met de toenemende vergrijzing in o.a. Heino en de woningbouwontwikkeling in Heino en Raalte zal de behoefte aan huisartsen gaan toenemen. De spreiding is goed, het is alleen de vraag of met de toenemende vergrijzing de mobiliteit van de inwoners naar de huisarts ingewikkelder zal worden. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de verdere verkenning met de huisartsen.

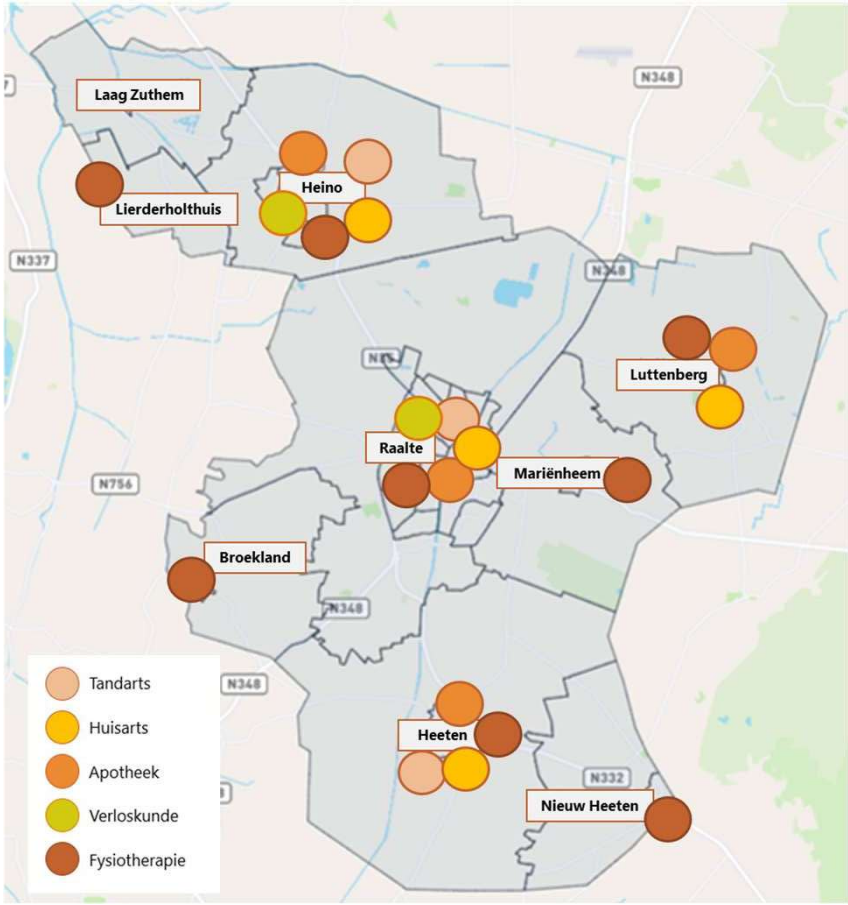
Fysiotherapie

Volgens de planningsnorm zouden er circa 58 fte fysiotherapeuten in Raalte actief moeten zijn om de vraag op te kunnen vangen. Omdat we in dit onderzoek geen externe stakeholders bevragen, hebben we gekeken naar het aantal fysiotherapiepraktijken in Raalte. Er zijn in totaal 24 fysiotherapiepraktijken in Raalte, waarvan 15 in Raalte centrum en 3 in Heino.

Fysiotherapie wordt in bijna alle dorpen aangeboden. Behalve in Laag Zuthem en Lierderholthuis. Dit is een prima spreiding voor deze discipline. Er lijkt geen gebrek aan fysiotherapeuten.

Tandarts

Voor de tandartsen geldt net als bij fysiotherapie dat we gekeken hebben naar het aantal tandartspraktijken er is; dit zijn 12 praktijken. Het aantal fte tandartsen is in dit stadium niet bekend. De spreiding van de tandartspraktijken is prima. In de nabijheid van ieder dorp is een tandartspraktijk aanwezig. De tandartspraktijken liggen in Raalte (8), Heino (3) en in Heeten (1). Er lijkt dan ook geen gebrek aan tandartsen.

1e lijnszorg

Apotheek
Er zijn op dit moment 6 apotheken in de gemeente Raalte. De apotheken liggen in de dorpen Raalte (3), Heino (1), Heeten (1) en Luttenberg (1). Op basis van de planningsnorm zouden er circa 4 apotheken moeten zijn in Raalte, daarmee lijkt er voldoende aanbod en lijkt de spreiding van apotheken ook prima te zijn. De dorpen waar meer senioren wonen, zijn ook de dorpen waar de apotheken staan. Mocht er in de toekomst behoefte zijn aan uitbreiding van apotheken in wijken of dorpen waar deze nu niet zijn, zijn slimme oplossingen mogelijk, denk aan: servicediensten, uitgiftepunten bij de huisarts, medicatiekluizen et cetera.

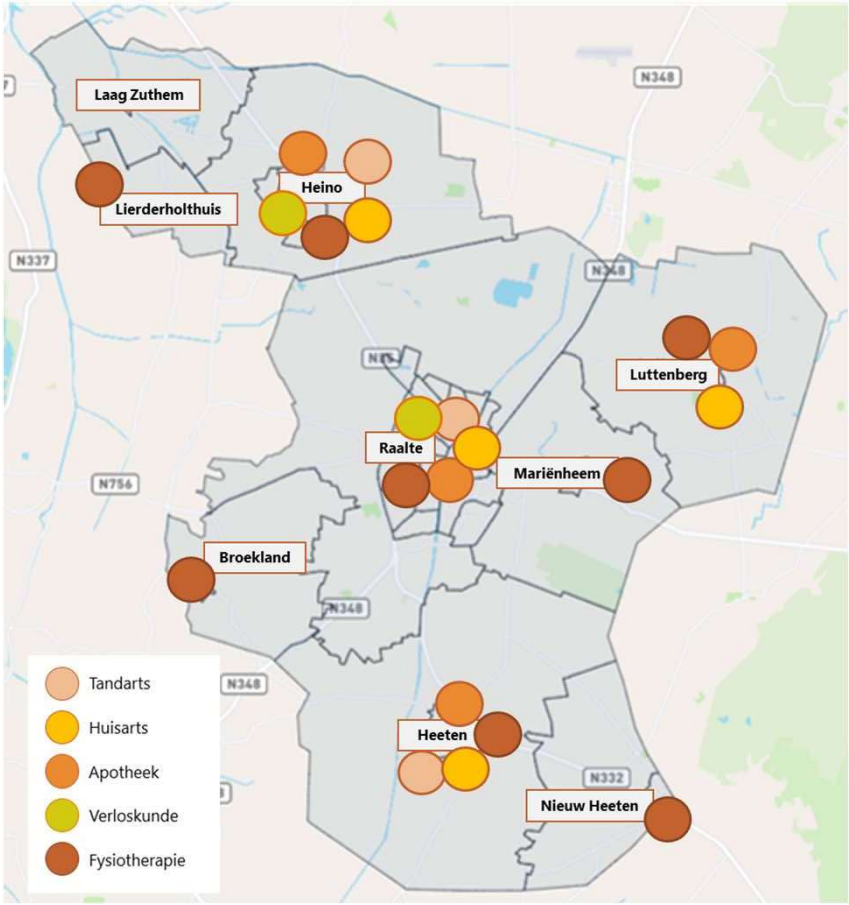
Verloskunde
Het is nog niet duidelijk of er voldoende verloskundigen zijn. Op basis van de planningsnorm is er 8,9 fte nodig. Met de komst van de woningbouw zal dit aantal naar verwachting toenemen, omdat bij de meeste woningbouwprogramma's ook starters en jonge gezinnen de doelgroep zijn. Dit is voor van toepassing op Heino en Raalte. Er zal nader onderzoek in afstemming met verloskunde praktijken bekeken moeten worden hoeveel fte er daadwerkelijk nodig is. Op is dit moment één verloskundige praktijk met twee 2 locaties in de gemeente Raalte.

De verloskundige zorg bevindt zich in de dorpen Raalte en Heino.

Algemeen
Het aantal huisartsen, tandartsen, fysiotherapie, apotheken en verloskundigen dat beschikbaar is in Raalte zal nader met de betreffende partners verder verkend moeten worden. Wanneer we het kijken naar het aantal voorzieningen dan lijkt het dat er voldoende zijn voor fysiotherapie, tandartsen, apotheken. Het aantal huisartsen is nog onvoldoende helder of het aantal fte en praktijken voldoende is om de vergrijzingsopgave en woningbouw te huisvesten, hier zal in afstemming met de huisartsen verdiepend onderzoek naar moeten worden gedaan. Dit geldt ook voor het aantal verloskundige praktijken of de huidige situatie toereikend is of niet. Als we kijken naar de locaties waar de voorzieningen zich bevinden zie afbeelding zien we in de as Heino, Raalte en Heeten alle voorzieningen worden aangeboden en daarmee de nabijheid van voorzieningen voor de buurtdorpen dichtbij zijn. In Laag Zuthem is geen enkele eerstelijnszorgvoorziening aanwezig.

In dorpen waar de opgave ontmoeten en vitaliteit is, waar veel senioren wonen, is het belang van samengestelde voorzieningen een combinatie vormen van ontmoeten, bewegen, zorg, et cetera. Het schaalniveau is de buurt, de directe woonomgeving van senioren. Dit in verband met de verminderde mobiliteit van de doelgroep en de gehechtheid aan voorzieningen in de buurt.

Enkele voorbeelden van samengestelde voorzieningen: gezondheidscentrum de Parel in Luttenberg of Medisch centrum Westdorp in Raalte.

Speelplekken

Speelplekken

Op dit moment telt de gemeente ongeveer 160 speelplaatsen. Deze voorzieningen worden jaarlijks gecontroleerd en onderhouden.

Tabel 6: Huidige aanbod speelplekken, naar dorpskernen

Type speelplaats	Heeten	Nieuw Heeten	Mariënheem	Luttenberg	Laag Zuthem	Liederholthuis	Broekland	Heino	Raalte
Buurtspeelplekken	1	1	0	1	1	1	1	5	5
Kleine speelplaatsen	10	2	4	4	1	3	2	20	64
Speelhoekjes	0	0	0	2	0	0	0	4	6
Sportplekken	0	0	0	1	0	0	0	0	6
Sporthoekjes	4	1	3	1	0	0	0	1	11
Totaal	**15**	**4**	**7**	**9**	**2**	**4**	**3**	**30**	**92**

Bron: beheerplan en speelbeleid 2023

Als we kijken naar de landelijke benchmark voor speelplekken wordt duidelijk dat Raalte ruim in haar jasje zit als het gaat om het aantal speelplekken. Er is een goede spreiding van speelplekken over de dorpskernen. Uit onderzoek blijkt dat inwoners over het algemeen tevreden zijn over de speelplekken, maar dat er een duidelijke behoefte is aan vernieuwing. Veel speelplekken zijn verouderd en nodigen minder uit tot bewegen en ontmoeten.

Inwoners vragen om meer natuurlijke speelplekken, veilige ontmoetingsruimtes en aantrekkelijke beweegroutes. Vooral jonge gezinnen en jongvolwassenen willen een omgeving die uitnodigt tot buitenspelen, bewegen en sociaal contact. De gemeente speelt hier actief op in met een speel -en beheerbeleid. Het doel is om van Raalte een beweegvriendelijke en gezonde gemeente te maken, waar speel- en ontmoetingsplekken beter aansluiten op de wensen van bewoners en bijdragen aan vitaliteit, inclusiviteit, klimaatbestendig en leefbaarheid.

Tabel 7: Aanbod speelplekken, naar dorpskernen in 2040

Aanbod speelplaats	Heeten	Nieuw Heeten	Mariënheem	Luttenberg	Laag Zuthem	Liederholthuis	Broekland	Heino	Raalte
Totaal aanbod 2025	15	4	7	9	2	4	3	30	92
Benchmark 2025	5	2	2	3	1	1	2	10	30
Benchmark 2040	6	2	2	3	1	1	2	13	35
Capaciteit	9	2	5	6	1	3	1	17	57

Als we kijken naar de bevolkingsontwikkeling van Raalte richting 2033 zijn er nog voldoende speelplekken waar de inwoners van de dorpskernen gebruik van kunnen maken. Het huidige aanbod (kwantitatief) aan speelplekken is 'deels' toereikend voor de toekomst in 2033 (tabel 7). Deels toereikend heeft te maken met de afstand die een speelplek van een woning af mag liggen. Zo gebruikt Jantje Beton de norm van 400 meter afstand van de woning. Dat houdt in dat met de komst van nieuwe woningbouwprojecten er naar verwachting ook nieuwe speelplekken gerealiseerd moeten worden wanneer er geen speelplek binnen 400 meter is. De gemeente Raalte heeft een nieuw speelbeleid opgesteld waarin beschreven staat dat er in de toekomst wordt toegewerkt naar meer centrale speelvoorzieningen in plaats van veel kleine speeltuintjes.

Binnen- en buitensport

Binnen- en buitensportvoorzieningen en zwembaden

Gemeentebreed: binnen-, buitensport en zwembaden
De gemeente Raalte beschikt over een rijk en fijnmazig aanbod aan sportvoorzieningen, zowel in de dorpen als in de kern Raalte. Dit onderzoek is niet allesomvattend: maneges, tafeltennis en biljart zijn bijvoorbeeld niet meegenomen. De totale capaciteit is in vergelijking met soortgelijke gemeenten boven gemiddeld, wat past bij het sterke verenigingsleven en de dorpsidentiteit. Tegelijkertijd zijn er duidelijke aandachtspunten voor toekomstbestendigheid, kwaliteit en doelmatigheid, die aansluiten bij de richtinggevende keuzes in de Paraplunota Sport en Beweegbeleid.

Binnensport
De gemeente Raalte telt 12 binnensportlocaties, waarvan 6 sporthallen, 2 sportzalen en 4 gymzalen. Dit is veel voor een plattelandsgemeente en onderstreept de grote waarde die inwoners hechten aan sport en ontmoeting dichtbij huis. De sporthallen functioneren over het algemeen goed en worden intensief gebruikt door verenigingen en scholen. Tegelijkertijd is het beeld binnen de gemeente dat er in Raalte op dit moment meer vraag dan aanbod is. Onderzocht wordt welke capaciteit in de toekomst nodig is. In de kleinere dorpen is het aantal binnensportvoorzieningen op orde, maar er is onvoldoende zicht op de kwaliteit ervan omdat deze geen eigendom van de gemeente zijn.

De gemeente zal zich op termijn moeten gaan beraden op renovatie of nieuwbouwplannen in de situaties waar voorzieningen (technisch) verouderd zijn.

De multifunctionaliteit in Raalte en Heino is hoog, maar in kleinere kernen zijn voorzieningen vaker monofunctioneel en kwetsbaar in beheer en kan slimmer worden gekeken naar het combineren van de lokale behoefte. Tenslotte verschilt de gebruikssituatie en bezetting per dorpskern. Hoewel dit buiten de scope van dit onderzoek valt, is de bezettingsgraad van binnensport-accommodaties in de kleinere dorpskernen minder goed.

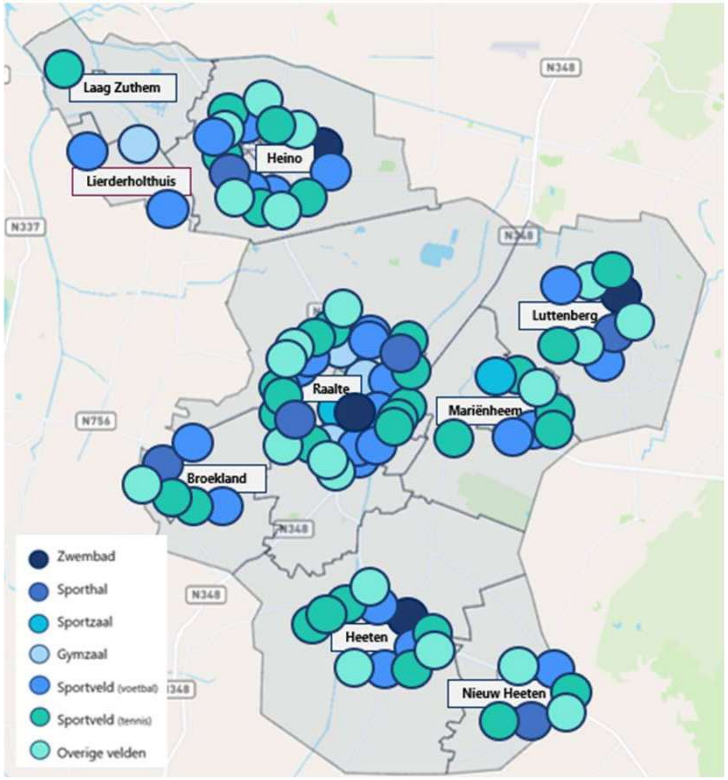
Tabel 8: Overzicht aanbod sportvoorzieningen

Voorziening	Heeten	Nieuw Heeten	Mariënheem	Luttenberg	Laag Zuthem	Lierderholthuis	Broekland	Heino	Raalte	Totaal
Sporthal	1	1	0	1	0	0	1	1	2	**6**
Sportzaal	0	0	1	0	0	0	0	0	1	**2**
Gymzaal	0	0	0	0	0	1	0	1	2	**4**
Sportveld (voetbal)	3	1	1,5	2	0	0	2	5	9,5	**24**
Sportveld (banen tennis)	5	2	4	2	0	2	2	5	13	**35**
Overige velden (beach, hockey etc.)	3	2	1	3	1	0	1	5	6	**22**
Zwembad	1	0	0	1	0	0	0	1	1	**4**

Buitensportvoorzieningen en zwembaden

Buitensport
Met 81 buitensportvelden (24 voetbal, 35 tennis, 22 overige velden) beschikt Raalte over een zeer ruim aanbod, dat boven benchmarkwaarden ligt. Buitensport is sterk verankerd in het sociale leven in de dorpen. De meeste complexen zijn van goede kwaliteit en worden intensief gebruikt. Het buitensportaanbod is echter overwegend monofunctioneel, met name op voetbalcomplexen. Het gebruik verschilt per dorp en de vitaliteit van verenigingen wisselt sterk. Nieuwe sporten (zoals padel, beachsporten en calisthenics) winnen aan populariteit, maar vragen om meer flexibiliteit en ruimte.

Zwembaden
Raalte beschikt over twee gemeentelijke zwembaden: Tijenraan (overdekt, regionaal) en De Tippe (openlucht, Heino). Beide baden vervullen een duidelijke maatschappelijke rol. Tijenraan voorziet in een brede regionale behoefte aan zwemvaardigheid, gezondheid en recreatie, terwijl De Tippe als zwemvoorziening waardevol is voor de bewoners van Heino. Daarnaast zijn er twee private openluchtbaden (Heeten en Luttenberg), die niet door de gemeente worden beheerd en in private handen zijn. Deze partijen hebben in de toekomst eveneens de verantwoordelijkheid de voorziening te onderhouden of te vernieuwen.

Cultuur en ontmoeten

Cultuur en ontmoeten

Dit betreft voorzieningen voor ontmoeting, samenkomen /actieve cultuurparticipatie en activiteiten, jongerenruimte, educatie (bibliotheek), ontspanning (passieve) cultuuractiviteiten theater en filmhuis.

Bibliotheek
De meeste dorpen in Raalte hebben een bibliotheek voorziening. Inwoners kunnen terecht bij de grotere bibliotheken in dorpskernen Raalte en Heino of bij een bibliotheek uitleenlocatie in de dorpskernen Nieuw Heeten, Heeten, Broekland en Luttenberg. In Lierderholthuis en Laag Zuthem zijn geen uitleenlocaties aanwezig. Het wijst erop dat er voldoende bibliotheken zijn in Raalte.

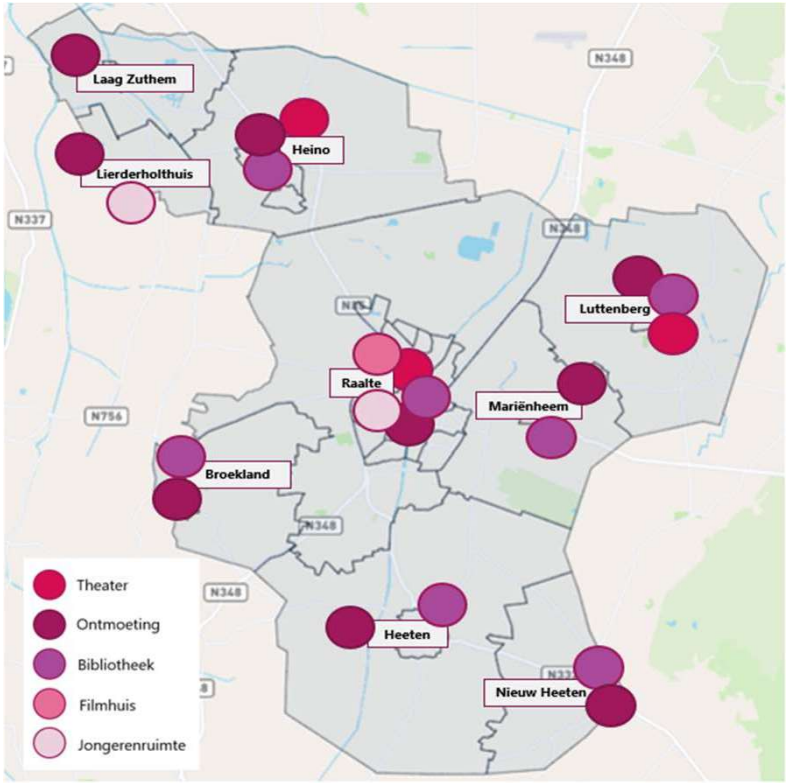
Ontmoeting
In alle dorpskernen binnen Raalte is een buurt- of ontmoetingsvoorziening aanwezig. In dorpskern Raaltezijn zelfs vijf buurt /wijkcentra (ontmoetingsvoorzieningen), waarvan drie ontmoetingslocaties zijn verbonden aan een woonzorglocatie. Voor het aantal ontmoetingslocaties in de Raalte lijkt het een prima spreiding. Alleen zijn de woonzorglocaties niet of beperkt toegankelijk voor andere inwoners. De meeste buurt- of dorpshuizen zijn onlangs gerenoveerd en verkeren veelal in een goede staat.

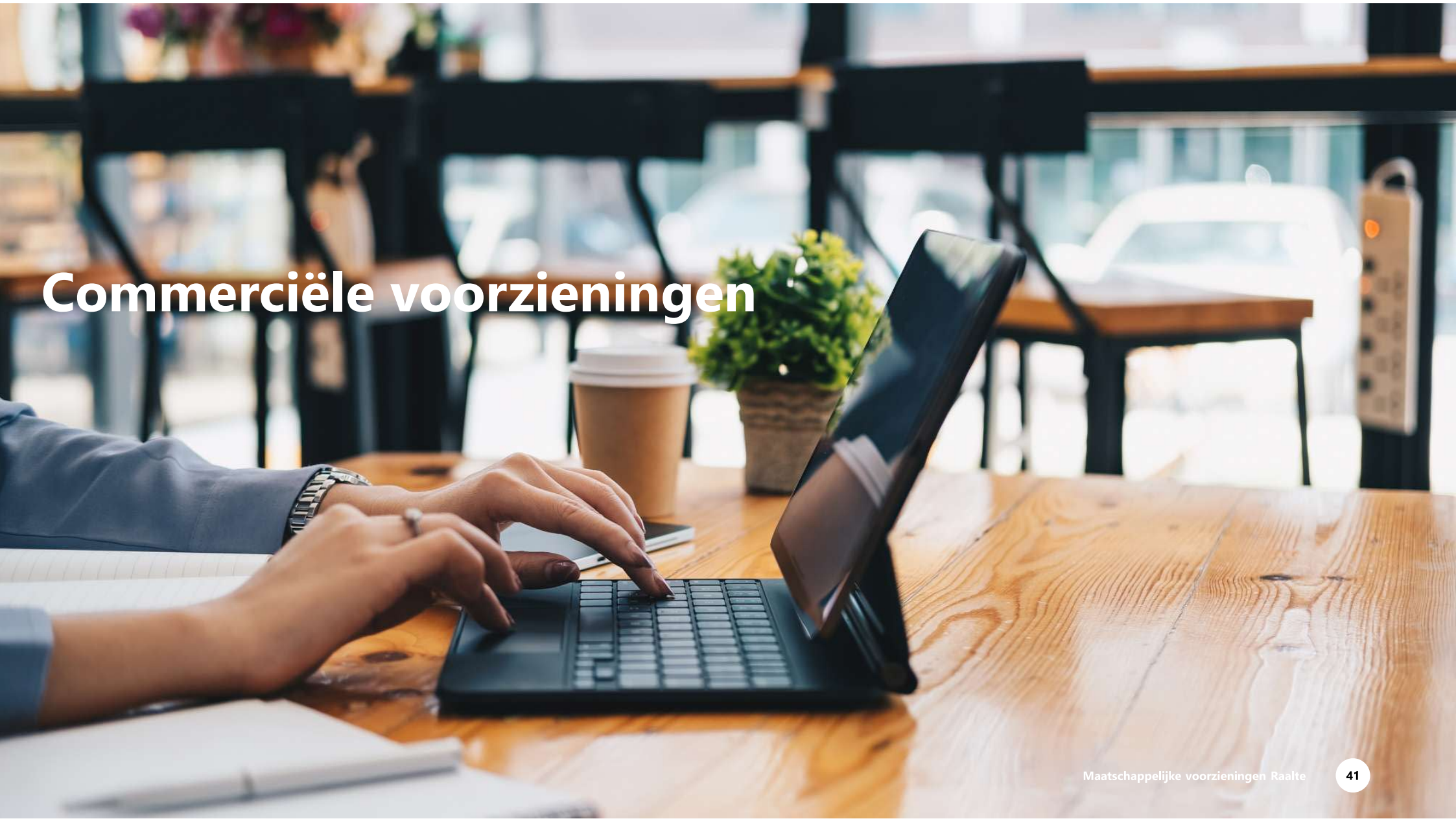
Jongerenruimte
Er zijn twee jongerenruimtes binnen de gemeente Raalte, deze liggen in de dorpskernen Raalte en Lierderholthuis. In Lierderholthuis is deze ruimte in het dorpshuis, in Raalte is het een apart gebouw. Gezien de grotere aantallen jongeren in sommige dorpskernen lijkt het of hier nu een tekort is aan een ‘eigen plek’ voor jongeren binnen Raalte.

Filmhuis
Er is één filmhuis aanwezig in dorpskern Raalte. Het filmhuis is beschikbaar voor de gemeente Raalte en de omliggende gemeenten; het kent een regionale functie. Dorphuis Heino heeft ook een filmhuis-voorziening.

Theater
Wat voor de filmhuizen geldt, geldt ook voor het theater. Een theater is een voorziening voor de gehele gemeente Raalte en de omliggende gemeenten, het kent een regionale functie. Binnen de gemeente Raalte zijn er drie theaters, het HOFtheater in Raalte, Theater Podium in Heino en het Amfitheater in Luttenberg. Het wijst erop dat er voldoende theaters aanwezig zijn in Raalte. In de dorpshuizen in Lierderholthuis, Nieuw Heeten en Luttenberg kan eenvoudig een podium geplaatst worden (of heeft een vast podium) om een theatersetting te creëren

Algemeen
Het aantal bibliotheken, ontmoetingslocaties, filmhuis en theaters is goed vertegenwoordigd binnen Raalte. Aan het aantal ruimten voor jongeren om activiteiten te ontplooien, lijkt een tekort binnen Raalte. De meeste voorzieningen bieden meer activiteiten aan dan alleen de primaire activiteit(en) en worden veelal multifunctioneel gebruikt. Of de voorzieningen een goede bezetting of benutting kennen en voor de juiste doelgroep(en), is in dit onderzoek niet meegenomen.

Commerciële voorzieningen

Commerciële voorzieningen

De gemeente Raalte beschouwt commerciële voorzieningen als een belangrijk onderdeel van vitale kernen en als waardevolle aanvulling op maatschappelijke functies. Hoewel het aanbod van dagelijkse voorzieningen in de meeste kernen op orde is, kijkt de gemeente actief naar mogelijkheden om commerciële functies te versterken of beter te positioneren, vooral wanneer deze bijdragen aan leefbaarheid, ontmoeting en het aantrekkelijk houden van de dorpskernen.

In de Economische Agenda (2020) ligt de nadruk op het behouden van commerciële voorzieningen en het gericht versterken van het centrumaanbod, specifiek in de kernen Raalte en Heino. Uitbreiding wordt daarbij bewust niet in woonwijken gezocht. Deze koers ondersteunt levendige centrumgebieden en voorkomt versnippering van functies buiten de kerngebieden

In samenwerking met de afdeling Economie betrekken wij deze commerciële voorzieningen daarom in dit onderzoek. Op die manier ontstaat een compleet beeld van zowel de maatschappelijke functies als de commerciële dynamiek, en kunnen mogelijke koppelkansen – zoals gedeeld gebruik, clustering of gezamenlijke voorzieningen – zorgvuldig worden meegenomen in de toekomstige ontwikkelrichtingen.

In dit onderzoek verdelen we commerciële voorzieningen in drie onderdelen; dagelijkse voorzieningen, niet-dagelijkse voorzieningen en horeca.

Dagelijkse voorzieningen
Hieronder vallen voorzieningen voor levensmiddelen als (super)markt, slagerij, bakkerij en persoonlijke verzorging (drogisterij). Op het gebied van supermarkten is er in januari 2025 is de Jumbo in Raalte-Noord weer geopend, na een grote verbouwing. De gemeente heeft momenteel geen (concrete) nieuwe plannen.

Niet-dagelijkse voorzieningen
De niet-dagelijkse voorzieningen bestaan uit detailhandelssector. Dit zijn kleding- en schoenenwinkels, (mode)warenhuizen, sport- en spelwinkels, tuincentra, bouwmarkten en meubelzaken.

Horeca
Onder horeca vallen vormen van cafés, restaurants en fastfoodvestigingen.

Overzicht commerciële voorzieningen per dorpskern

Onderstaande tabellen geven per kern een overzicht van de commerciële voorzieningen per dorpskern, met een onderverdeling in dagelijkse en niet-dagelijkse voorzieningen en horeca. De overzichten tonen de aantallen en bevatten waar nodig een korte toelichting

Laag Zuthem
In Laag Zuthem zijn er geen commerciële voorzieningen.

Lierderholthuis
In Lierderholthuis zijn er geen commerciële voorzieningen. Er is wel een dorpscafé (De Wettering) dat in eigendom is van een Stichting.

Heino
Heino is een van de grote kernen. Er zijn 8 dagelijkse, 39 niet-dagelijkse en 13 horecavoorzieningen. Heino heeft een weekmarkt die op maandag plaatsvindt op het Marktplein.

Commerciële voorzieningen Heino	Aantal
Dagelijks	8
Niet-dagelijks	39
Horeca	13

Broekland
Er is in Broekland één dagelijkse voorziening en dat is mini - super De Parabool (bakkerij en buurtwinkel). Er zijn nog 2 niet-dagelijkse en één horeca voorziening.

Commerciële voorzieningen Broekland	Aantal
Dagelijks	1
Niet-dagelijks	2
Horeca	1

Heeten
Heeten heeft een weekmarkt die op donderdag wordt gehouden op het Dorpsplein. Er zijn 5 dagelijkse voorzieningen en 14 niet-dagelijkse. Er zijn 2 horecavoorzieningen.

Commerciële voorzieningen Heeten	Aantal
Dagelijks	5
Niet-dagelijks	14
Horeca	2

Nieuw Heeten
In Nieuw Heeten is er één dagelijkse voorziening. Er zijn 2 niet-dagelijkse en 2 horecavoorzieningen.

Commerciële voorzieningen Nieuw Heeten	Aantal
Dagelijks	1
Niet-dagelijks	2
Horeca	3

Luttenberg
In Luttenberg is er één dagelijkse, 4 niet-dagelijkse en 5 horeca voorzieningen.

Commerciële voorzieningen Luttenberg	Aantal
Dagelijks	1
Niet-dagelijks	4
Horeca	5

Mariënheem
Mariënheem heeft één dagelijkse voorziening; mini-super De Parabool (bakkerij en buurtwinkel). Verder zijn er nog 2 niet-dagelijkse en 2 horeca voorzieningen.

Commerciële voorzieningen Mariënheem	Aantal
Dagelijks	1
Niet-dagelijks	2
Horeca	2

Raalte
Als grootste kern heeft Raalte ook de meeste commerciële voorzieningen. Raalte heeft 56 dagelijkse, 120 niet-dagelijkse en 29 horecavoorzieningen. Raalte heeft twee weekmarkten: op woensdag een markt van een halve dag op de Dominees-kamp en op zaterdag een dagmarkt op de Grote Markt.

Commerciële voorzieningen Raalte	Aantal
Dagelijks	56
Niet-dagelijks	120
Horeca	29

Commerciële voorzieningen

Haalbaarheid van het koppelen van maatschappelijke voorzieningen en commerciële voorzieningen.

Uit het economisch profiel dat de gemeente Raalte heeft opgesteld blijkt dat winkelcentra een rol kunnen spelen in het verbeteren van de leefbaarheid van de dorpen, door zich te ontwikkelen tot multifunctionele centra die niet alleen ruimte bieden voor commerciële voorzieningen maar ook voor maatschappelijke voorzieningen. Om een goede afweging te kunnen maken tussen commercieel en maatschappelijk aanbod moet gekeken worden naar een aantal factoren:

- Als eerste is de omvang van het verzorgingsgebied van invloed en heeft directe gevolgen voor de diversiteit aan winkels en het type aanbod van maatschappelijke voorzieningen.
- Ten tweede hebben de socio-demografische kenmerken van het verzorgingsgebied een belangrijke invloed op het type en de aard van de voorzieningen.
- Als derde de maatschappelijke opgave en daarbij het huidige en toekomstige behoefte aan voorzieningen.
- En als laatste is er ruimte en behoefte om het winkelcentrum te versterken, zodat er een inschatting gemaakt kan worden van de aanwezige fysieke ruimte om maatschappelijke functies te huisvesten.

De winkelgebieden binnen Raalte en Heino worden gezien als verblijfsgebieden, waarbij in overleg met ondernemers dit verder wordt uitgewerkt en gestimuleerd. Daarbij is het onderdeel toepassen van meer groen in het centrum een belangrijk uitgangspunt.

Praktische haalbaarheid:
De praktische haalbaarheid om de juiste (passende, synergetisch werkende) maatschappelijke functies aan een bestaand winkelcentrum toe te voegen, hangt van meer af dan alleen de theoretische kansen en mogelijkheden. Het moet ook praktisch uitvoerbaar zijn. Samengevat is een aantal criteria daarbij relevant:

Ruimtelijke mogelijkheden:
Zijn er ruimtelijke mogelijkheden voor de realisering van maatschappelijke functies binnen of grenzend aan het winkelcentrum? Per winkelcentrum zal geanalyseerd moeten worden of er voldoende ruimte is om nieuwe functies toe te voegen zonder dat dit de commerciële activiteiten belemmert. Met de komst van het aantal nieuwe inwoners kan het winkelcentrum interessant worden voor grotere ketens als bijvoorbeeld Xenos, et cetera. Dit heeft mogelijk invloed op de ruimtelijke mogelijkheden van het winkelcentrum.

Eigendom en financiële aspecten:
Hoe beïnvloeden eigendom en financiën de haalbaarheid? Welke tools zijn er om analyses te maken omtrent de eigendomsstructuren en financiële implicaties?

Momentum, plannen voor het winkelcentrum:
Het moment dat er voor een winkelcentrum plannen voor een (her)ontwikkeling spelen, is een mooi moment om in het programma van eisen het vizier breder in te stellen en ook de maatschappelijke voorzieningen mee te nemen.

Behoefte aan maatschappelijke voorzieningen:
Op het moment dat er behoefte is aan nieuwe of te herhuisvesten maatschappelijke voorzieningen die van toegevoegde waarde voor het winkelcentra en het dorp kunnen zijn, komt een slimme combinatie van functies ook daadwerkelijk meer binnen handbereik dan wanneer die behoefte er niet is.

Een integrale afstemming in de organisatie is van groot belang om de ontwikkelingen en mogelijkheden continu in beeld te hebben en zo proactief commerciële en maatschappelijke voorzieningen aan elkaar te koppelen.

Commerciële voorzieningen

Het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen aan commerciële voorzieningen (lees winkelcentra) betekent niet dat alle type maatschappelijke voorzieningen gekoppeld kunnen worden met winkelcentra. Sommige voorzieningen lenen zich helemaal niet voor een koppeling, omdat deze niet passen, bijvoorbeeld privé gevoelige voorzieningen of voorzieningen die een groot ruimtebeslag nodig hebben. Het is belangrijk om te kijken of er een relatie gelegd kan worden tussen maatschappelijke voorzieningen en commerciële voorzieningen. Hier staan enkele uitgangspunten beschreven op basis waarvan gekeken kan worden of er een koppeling te maken is.

Synergetische functies
Welke maatschappelijke functies versterken het commerciële cluster? Identificeer functies zoals kinderopvang, gezondheidszorg of culturele voorzieningen die een synergie creëren met de winkels, waardoor logische combinaties ontwikkeld worden (bv. door een langere verblijfsduur of meer bezoekers).

Niet-synergetische functies
Welke maatschappelijke functies passen niet bij het cluster? Identificeer functies die geen meerwaarde bieden en mogelijk zelfs negatief zijn voor het commerciële deel, bijvoorbeeld zware en gevoelige ondersteuning voor inwoners naast een supermarkt.

Ruimtebeslag: Hoeveel ruimte neemt de maatschappelijke voorziening in(groot, middelgroot of klein) en hoe goed is deze ruimtelijk-fysiek inpasbaar binnen een winkelcentrum?

Enkele voorbeelden: **groot** ruimtebeslag bij sporthal, museum, **middel** groot ruimtebeslag bij bibliotheek, kinderopvang, **klein** ruimtebeslag bij huisarts, tandarts, apotheek et cetera.

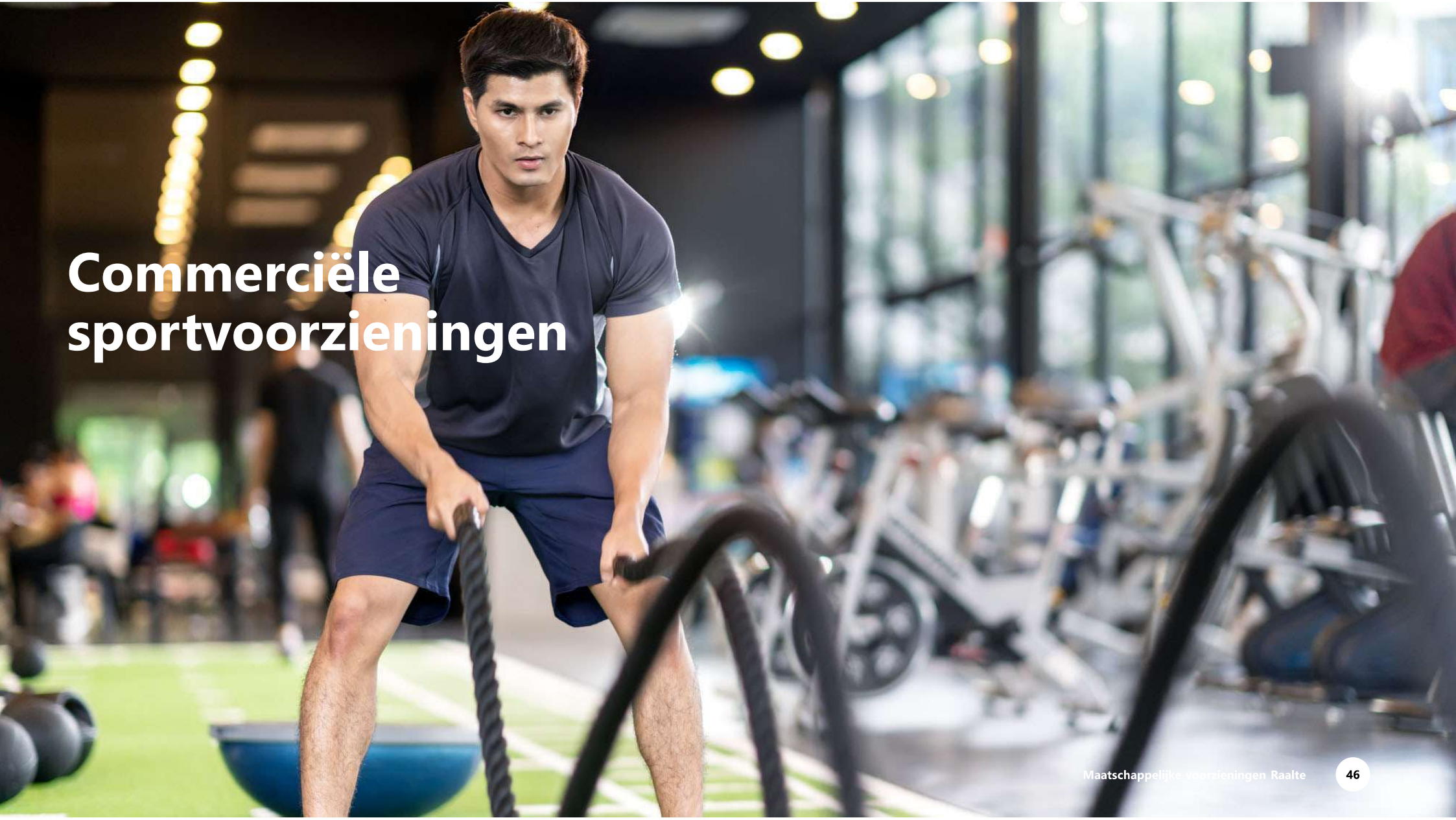
Geschiktheid: Is de aard van de maatschappelijke voorziening verenigbaar met een winkelcentrum? Voorzieningen waar rust of privacy noodzakelijk is, of waar gêne speelt, passen bijvoorbeeld minder goed bij een drukke winkelomgeving.

Enkele voorbeelden: **niet** geschikt GGZ, beschermd wonen, **wel** geschikt ouderenzorg: wonen zonder zorg, buitenschoolse opvang, jeugdgezondheidszorg, fysiotherapie et cetera.

Schaalniveau: Het niveau waarop de voorziening functioneert. Is het bedoeld voor een wijk, dorp of buurt, zoals ook de meeste wijkwinkelcentra, of voor de hele gemeente, of zelfs voor een regio? Voorbeelden van die laatste zijn een zwembad (gemeentelijk) of een museum (regionaal).

Combinatiebezoek: Zijn er mogelijkheden zijn voor bezoekers om commerciële en maatschappelijke voorzieningen te combineren, zoals winkelen en een bezoek aan een maatschappelijke voorziening?

Enkele voorbeelden: kinderopvang, huisarts, apotheek, fysiotherapie, dagbesteding, ontmoeting, bibliotheek et cetera.

Commerciële sportvoorzieningen

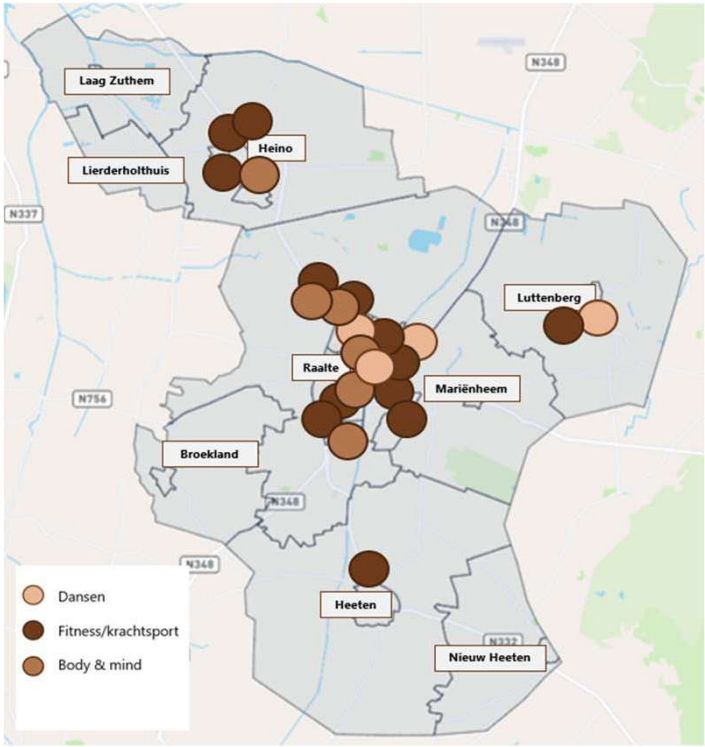
Commerciële sportvoorzieningen

Commerciële sportvoorzieningen vormen een belangrijk onderdeel van het lokale sport- en beweegaanbod. Dit aanbod is voor dit onderzoek onderverdeeld in drie categorieën: fitness- en krachtsportaanbieders, zoals fitnesscentra, crossfitlocaties en boks- en krachtsportclubs, dansstudio's, variërend in dansstijlen en body & mind-aanbieders, zoals yoga- en pilatesstudio's. Deze verschillende typen voorzieningen bedienen uiteenlopende doelgroepen en sluiten aan bij diverse sport- en beweegvoorkeuren, van intensieve kracht- en conditietraining tot ontspanning, mobiliteit en groepsgerichte beweegactiviteiten
Door deze diversiteit vormt de commerciële sportsector een relevante aanvulling op het verenigingsaanbod en draagt zij bij aan een gevarieerd en toegankelijk beweeglandschap binnen de kernen.

Er zijn commerciële sportvoorzieningen in de kernen Heino, Luttenberg, Heeten en Raalte.

Tabel 9: Overzicht aantal commerciële sportvoorzieningen per kern

Voorziening	Dorpskern	Aantal
Fitness/krachtsport	Heino	3
	Luttenberg	1
	Heeten	1
	Raalte	9
Dansen	Luttenberg	1
	Raalte	3
Body & mind	Heino	1
	Raalte	5

Recreatie en verblijven (maatschappelijk)

Recreatie en verblijven (maatschappelijk)

Tot de recreatie en verblijven (maatschappelijk) rekenen we kinderboerderijen, volkstuinen, scouting als voorzieningen die zich richten op educatie, ontmoeting en samenkomen.

Kinderboerderij
Jonge gezinnen vinden het belangrijk dat hun kinderen in contact komen met groen en dieren. Kinderboerderijen dragen bij aan een gezonde, leerzame leefomgeving voor kinderen. Binnen de gemeente Raalte zijn er twee kinderboerderijen en één zorgboerderij aanwezig in dorpskern Raalte. In Broekland en Mariënheem is er een zorgboerderij en in Luttenberg is een buurtboerderij voor kwetsbare inwoners.

Volkstuin
Een volkstuin is een groene maatschappelijke voorziening. De functie is tuinieren en het is een ontmoetingsplek voor bewoners die graag (extra) buitenruimte willen hebben. Er zijn vijf volkstuinen binnen de gemeente, één in Heeten, één in Heino en drie in Raalte.

Scouting
Net als sport- of muziekverenigingen zijn er ook scoutingslocaties binnen de gemeente. Deze locaties hebben een maatschappelijke functie: elkaar te ontmoeten en gezamenlijke activiteiten organiseren. Er zijn drie scoutingslocaties, één in Heeten, één in Heino en één in Raalte.

Algemeen
Er zijn qua spreiding en aanbod voldoende voorzieningen om in contact te komen met groen en dieren. Als we kijken naar de wijken in Raalte waar de rol activeren & participeren is, is er geen aanbod in de nabijheid van deze doelgroep om in contact te komen met groen en dieren.

Volkstuinen wordt veelal door senioren gebruikt. Veel senioren hebben tijd, zoeken sociale contacten en houden van tuinieren als ontspannende bezigheid. Volkstuinen bieden hen structuur, beweging en een gemeenschap. Vooral in de dorpen waar vitaliteit en ontmoeten een rol spelen, zou in de dorpskern Luttenberg nog een mogelijkheid zijn om een volkstuin te faciliteren.

Het huidige aanbod aan scouting voorziet in de behoefte van de inwoners. Er is een goede spreiding in Heeten, Heino en Raalte.

7. Rol en organisatie

Rol en organisatie

Om de opgaven rond commerciële en maatschappelijke voorzieningen goed te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk dat binnen de gemeente Raalte structureel en domeinoverstijgend wordt samengewerkt. De vraagstukken raken meerdere beleidsvelden tegelijk - ruimtelijke ontwikkeling, bewegen, wonen, cultuur, onderwijs, sport, welzijn en zorg - en kunnen alleen in samenhang worden opgepakt. Dit geldt in het bijzonder voor wijken met grotere groepen kwetsbare inwoners, waar een integrale aanpak van het voorzieningenaanbod essentieel is.

Daarom is het nodig om een gecommitteerd team samen te stellen dat deze opgave kan dragen. Dit team moet:

- Overzicht hebben over de totale maatschappelijke agenda, de behoeften van nu (0-5 jaar) en de strategische opgaven richting 2035-2040.
- Domeinoverstijgende afstemming organiseren tussen maatschappelijke, commerciële en ruimtelijke disciplines, met scherp zicht op gebiedsontwikkelingen.
- Budgetten en opgaven verbinden, waardoor middelen slimmer worden ingezet en dubbelingen of gaten worden voorkomen.
- Prioriteiten kunnen stellen: welke voorzieningen zijn het meest urgent, welke kunnen worden gecombineerd, waar is clustering of herontwikkeling nodig?
- Inhoudelijke expertise en uitvoeringskracht hebben om beleidsdoelen te vertalen naar concrete voorzieningen, accommodaties en gebiedsgerichte plannen.

Om effectief te kunnen werken heeft dit team duidelijk mandaat en positie nodig. Dat betekent ruimte om regie te voeren, besluiten voor te bereiden én knopen door te hakken over de ontwikkeling van voorzieningen. Het team moet beschikken over doorzettingsmacht, zeggenschap en een plek in de organisatie die hen in staat stelt daadwerkelijk het verschil te maken.

8. Conclusie en advies

Onze conclusie /advies

Huidige situatie gemeentebreed
Raalte beschikt over een breed en fijnmazig netwerk van maatschappelijke voorzieningen. In vrijwel alle dorpskernen zijn basisscholen, kinderopvang, sportaccommodaties, ontmoetingsplekken, bibliotheken en welzijnsfuncties aanwezig. Dit sterke fundament draagt bij aan de leefbaarheid en sociale samenhang van de dorpen.

Toch zijn er belangrijke verschillen in kwaliteit, toekomstbestendigheid en flexibiliteit. Sommige voorzieningen functioneren goed en zijn recent vernieuwd, terwijl andere verouderd zijn of kwetsbaar door hun monofunctionele karakter. In de grotere kernen - Raalte en Heino - is de druk op de voorzieningen het grootst, onder meer door woningbouw, groeiende populatie, vergrijzing en toenemende behoefte aan zorg en ontmoeting. In de kleinere kernen is het aanbod aanwezig, maar veel afhankelijker van vrijwilligers en daardoor gevoeliger voor afname in draagvlak. Dat leidt tot een spanningsveld: juist bij afnemend draagvlak is het risico groot dat er minder initiatieven ontstaan en voorzieningen kwetsbaarder worden. Tijdig investeren kan deze neerwaartse spiraal doorbreken en houdt het voorzieningenniveau op peil. Investeren biedt de kans om verouderde, monofunctionele voorzieningen te transformeren naar toekomstbestendige, flexibele plekken die meerdere functies combineren (ontmoeting, zorg, welzijn).

Daarnaast valt op dat er te weinig jongerenvoorzieningen (een eigen plek) zijn en dat in de eerstelijnszorg (huisartsen, verloskunde) vraagstukken bestaan rondom capaciteit en toekomstbestendige spreiding.

Gemeentebreed beeld van de toekomstige situatie
Door de geplande toevoeging van circa 3.000 woningen en een verwachte groei van ongeveer 6.000 inwoners verandert de vraag naar voorzieningen aanzienlijk. De demografische verschuivingen - meer jonge gezinnen én een groeiende groep senioren - leiden tot een duidelijke toename van de behoefte aan:

- Zorg & welzijnsvoorzieningen, dichtbij de leefomgeving.
- Kinderopvang en buitenschoolse opvang, vooral in Raalte en Heino.
- Toekomstbestendige sportvoorzieningen, die multifunctioneel inzetbaar zijn en koppelkansen bieden met onderwijs en zorg (preventie en vitaliteit).
- Ontmoetings- en cultuurfuncties, als basis voor vitaliteit, participatie en sociale cohesie.
- Flexibele, schaalbare voorzieningen die meebewegen met veranderende leefstijlen en maatschappelijke opgaven.

De groei vraagt om slimmere clustering van functies, gericht op efficiënt ruimtegebruik, betere samenwerking en het verhogen van gebruiksintensiteit.

Onze conclusie /advies

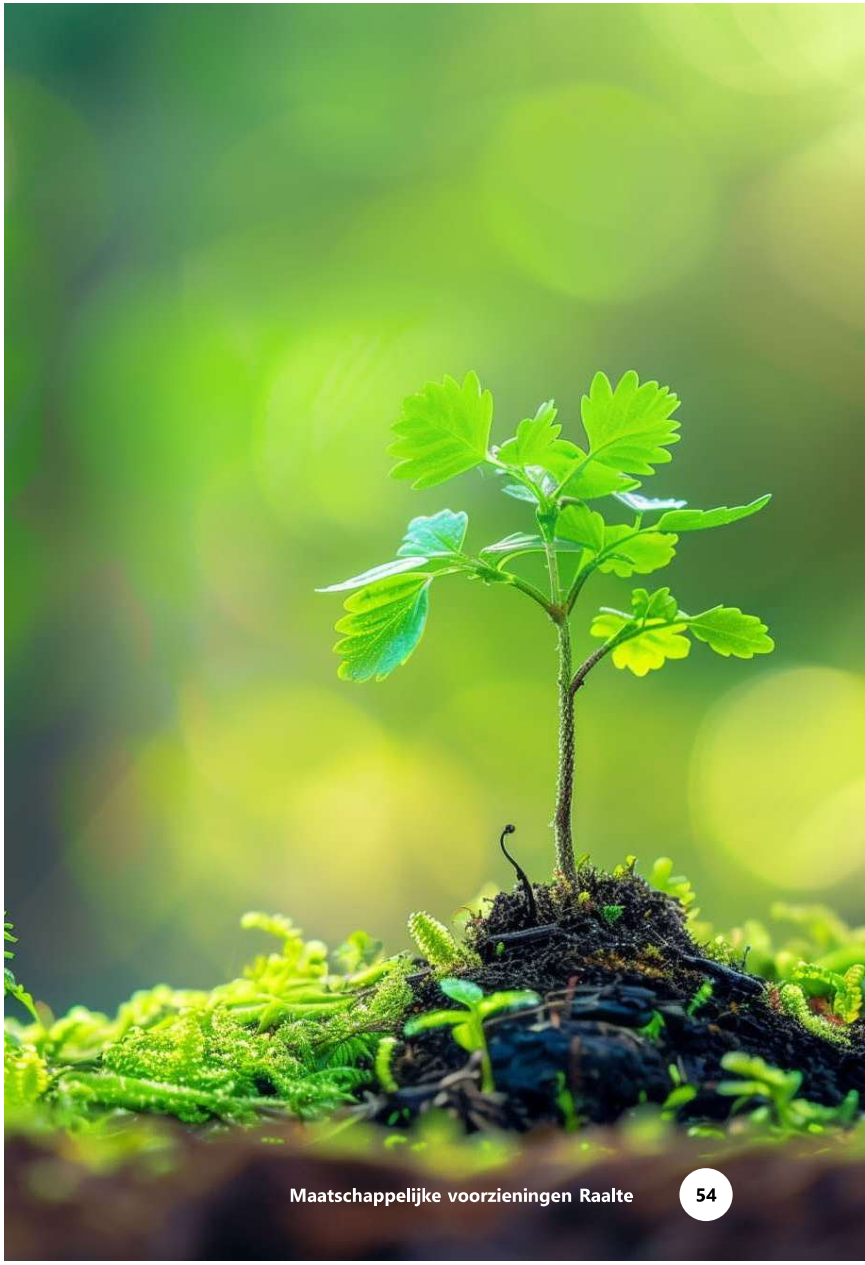
Grootste kansen en uitdagingen

Kansen

- Clustering en multifunctionaliteit: door voorzieningen slim te bundelen kan de gemeente kwaliteit verhogen en kwetsbaarheid verkleinen.
- Werken met “weefplekken”: buitenruimte, kinderen, gezondheid en cultuur als verbindende thema’s die bijdragen aan sociale cohesie.
- Koppelkansen met commerciële voorzieningen: winkelgebieden en voorzieningen voor zorg, opvang of ontmoeting versterken elkaar.
- Programmeren in plaats van alleen accommoderen: activiteiten verbinden aan maatschappelijke opgaven (vitaliteit, welzijn, senioren en jeugd).
- Gebiedsgericht werken: per kern of wijk maatwerk mogelijk op basis van inwonerssamenstelling, voorzieningen en opgaven.

Uitdagingen

- Kwetsbare monofunctionele gebouwen in kleinere kernen die onderhouds- of kwaliteitsvraagstukken hebben. Sturen op duurzaam en multifunctioneel gebruik.
- Vergrijzing, vooral in Heino en de kernen met de opgave ‘ontmoeten & vitaliteit’.
- Toenemende druk op de eerstelijnszorg door woningbouwopgave (vooral Raalte-dorp, Noord en Heino) met bevolkingsgroei en vergrijzing als gevolg.
- Gebrek aan jongerenvoorzieningen, ondanks relatief grote groepen jongeren in enkele kernen. Sturen op geclusterde voorzieningen (sport, welzijn, cultuur) met ruimte voor jongeren op een aantal strategische plekken.
- Ruimtelijke schaarste in groeiende kernen, vooral bij onderwijshuisvesting, sport en zorg.

Onze conclusie /advies

Toegroeien naar een toekomstbestendig voorzieningenniveau in Raalte

Om het voorzieningenniveau kwalitatief én kwantitatief te laten aansluiten op de groei van de gemeente en de bredere opgaven (woningbouw, leefbaarheid, zorg & preventie), stellen wij de volgende gemeentebrede stappen voor:

- Gebiedsgericht investeren in voorzieningen die aansluiten bij de specifieke opgaven per kern of wijk, daarbij rekening houdend met onder andere vergrijzing, voldoende vrijwilligers en afname sportdeelname voor binnensporten in relatie tot bijvoorbeeld ongeorganiseerd sporten.
- Clustering en multifunctioneel gebruik stimuleren in zowel bestaande als nieuwe gebouwen.
- Structurele samenwerking met maatschappelijke partners (onderwijs, zorg, welzijn, sport, cultuur) intensiveren.
- Benutting en bezetting van bestaande accommodaties inzichtelijk maken en optimaliseren.
- Samenhang tussen ruimtelijke ontwikkelingen en voorzieningen versterken, zodat voorzieningen meebewegen met woningbouw en demografie.
- Programmeren op thema's zoals vitaliteit, ontmoeten en participatie, vooral in wijken waar de sociale opgaven groot zijn.

Onze conclusie /advies

Uiteenzetting per dorpskern

Raalte & Heino - sterke groeikernen:

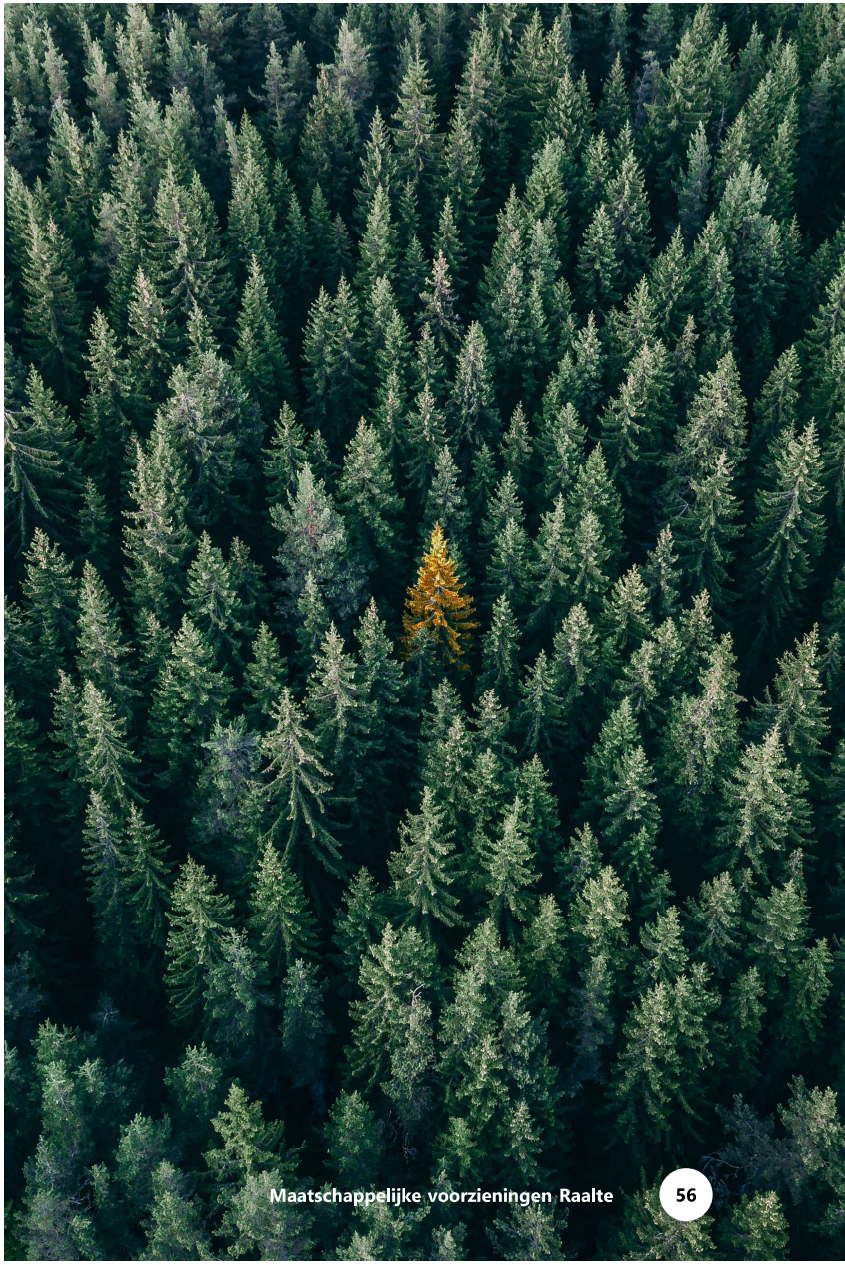
- Gericht inzetten op clustering van voorzieningen rondom zorg, onderwijs, opvang, sport, welzijn en commerciële voorzieningen.
- Nieuwe voorzieningen strategisch koppelen aan woningbouw (Raalte-Noord, Stationsomgeving /Centrum Raalte en Heino).
- Opzetten van wijkgerichte voorzieningen voor senioren en kwetsbare huishoudens.
- Toewerken naar multifunctionele sport- en welzijnsaccommodaties.
- Programmatisch inzetten op ontmoeting & vitaliteit, Activatie & participatie.

Heeten, Luttenberg, Mariënheem en Nieuw Heeten - stabiele middelgrote kernen:

- Focus op behoud en duurzame versterking van bestaande voorzieningen.
- Combineren waar mogelijk: sport + cultuur + ontmoeten (gericht op ouderen).
- Versterken van voorzieningen rondom jeugd.
- Faciliteren van lokale initiatieven en ondersteunen van vrijwilligers.
- Monitoren van leerlingaantallen en draagvlak voor sport- en dorpsvoorzieningen.

Laag Zuthem, Lierderholthuis, Broekland - kleine kernen

- Faciliteren van lokale initiatieven en ondersteunen van vrijwilligers.
- Borgen van basisvoorzieningen waar mogelijk.
- Zo nodig lichte vormen van ondersteuning vanuit omliggende kernen (bijvoorbeeld zorg, jeugd, cultuur).
- Verbeteren van verbondenheid: mobiele functies, tijdelijke programma's, flexplekken.

Vervolg /aanbevelingen

Rol en organisatie
In het hoofdstuk rol en organisatie zijn we geëindigd met een voorstel voor een andere aanpak en organisatorische opzet door middel van een integraal team binnen de gemeente Raalte dat in gezamenlijkheid samen naar maatschappelijke en commerciële vraagstukken kijkt en deze beoordeeld. De opzet van dit team (denk aan onder andere takenpakket, reikwijdte, procesfases, afwegingskader, et cetera) dient nader uitgewerkt te worden.

Vervolg van dit onderzoek
Dit behoefteonderzoek biedt een overzicht van de huidige situatie en inzicht in de toekomstige uitdagingen. Tegelijkertijd is dit fundament een startpunt dat vraagt om vervolgacties. Denk hierbij aan:

- Verdiepende afstemming met maatschappelijke partners (huisartsen, onderwijs, kinderopvang, welzijn, cultuur en sportverenigingen).
- Onderzoek naar benutting & bezetting van huidige accommodaties.
- Ruimtelijke verkenningen: op welke locaties kan clustering of herontwikkeling plaatsvinden? Specifiek inzoomen per wijk/dorpskern aan de hand van kenmerken en maatschappelijke opgave.
- Afstemming met woningbouw en gebiedsontwikkelingen (Raalte-Noord, Stationsomgeving/Centrum Raalte en Heino).
- Uitwerking van programmatische ontwikkeling: op welke voorziening wordt er door welke maatschappelijke organisaties samengewerkt en hoe worden gezamenlijke ambities met betrekking tot maatschappelijke opgaven vormgegeven, georganiseerd en gerealiseerd?

Bijlagen

Bijlage 1: Leefstijlen

Een andere belangrijke verandering betreft de samenstelling van de bevolking in Raalte naar huishoudtypen en leefstijlen. Met leefstijlen wordt de waardeoriëntatie (wat vindt men belangrijk?) van inwoners bedoeld. Inwoners verschillen in de waarden en behoeften die ze hebben. Zo kiest de één voor een rustige woonomgeving aan de rand van de stad, terwijl de ander het liefst midden in een dynamische centrum woont. Ook vindt de één het belangrijk dat buren elkaar goed kennen en is de buurtbarbecue het hoogtepunt van het jaar, terwijl de ander het tegenovergestelde vindt.

Dit verschil in leefstijlen heeft ook een grote invloed op de behoefte aan en het gebruik van maatschappelijke voorzieningen. Binnen sommige leefstijlen is bijvoorbeeld het buurthuis een belangrijke voorziening en weet men de weg daar goed naartoe te vinden. Binnen andere leefstijlen is er niet of nauwelijks behoefte aan deze voorziening. De samenstelling van leefstijlen per dorp of wijk heeft gevolgen voor de behoefte aan voorzieningen, voor de samenhang en voor de bereikbaarheid. Een goed beeld van de leefstijlen per dorp is belangrijk voor het gebruik van voorzieningen.

Bij het vaststellen van de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen is de samenstelling naar leefstijlen van belang. De samenstelling van de bevolking van Raalte per wijk is bekend, althans volgens de indeling naar leefstijlen van Smart Agent Market Response (SAMR). SAMR hanteert een model waarbij onderscheid wordt gemaakt naar de volgende vier 'leefstijlen /belevingswerelden':

- **De gele wereld, betrokkenheid en harmonie:** De gele wereld staat voor een groepsgerichte en extraverte instelling. Deze inwoners hechten veel waarde aan goede (gezellige) sociale contacten, zowel in de buurt waar men woont als op het werk. Men heeft een open instelling, voelt zich erg betrokken bij anderen en is altijd bereid om een ander te helpen. Harmonie en evenwicht zijn belangrijke drijfveren voor deze inwoners. Hierbij gaat het zowel om harmonie tussen buren als harmonie tussen werk en privé.

- **De groene wereld, geborgenheid en zekerheid:** De groene wereld is eveneens groepsgericht, maar is veel meer naar binnen gericht dan de gele wereld. Men leidt een rustig leven en beweegt zich in een kleine kring van familie, vrienden en/of buren waarmee men intensieve contacten heeft. De wereld is wat dat betreft niet erg groot voor de groenen. Men typeert zichzelf als kalm, rustig en serieus. Privacy is erg belangrijk; de groene consument trekt zich dan ook graag terug in de eigen woning. 'Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg' zou een lijfspreuk kunnen zijn van de groene consument, die wars is van toeters en bellen.

- **De blauwe wereld, ambitie en controle:** In de blauwe wereld staat presteren centraal. Deze groep is over het algemeen zeer ambitieus en ziet een succesvolle carrière als een belangrijk doel in het leven. Hierbij maakt men gebruik van een tomeloze inzet, analytische capaciteiten en assertiviteit, maar ook bedachtzaamheid; beslissingen worden weloverwogen genomen. Mensen in de blauwe wereld zijn directief ingesteld; men houdt de touwtjes graag in handen.

- **De rode wereld, vrijheid en flexibiliteit:** Inwoners die tot de rode wereld horen, beschrijven zichzelf als intelligent, eigenzinnig en zelfbewust. De 'rode inwoner' is een inwoner met een vrije geest die vrijheid en onafhankelijkheid erg belangrijk vindt. Voor de rode wereld is er in het leven meer dan alleen werk, het gezin of de buurt. Genieten is een sleutelbegrip en een belangrijk onderscheid met de blauwe wereld. Voor 'blauw' zijn werk en carrière allesbepalend, terwijl 'rood' ook tijd wil inruimen voor culturele ontwikkeling en het maken van verre reizen. Vrijheid en flexibiliteit zijn in de werksituatie dan ook van grote waarde.

Bijlage 2 (1): belangrijkste (beleids)ambities

Sociaal Domein & Zorg: Een veerkrachtige, inclusieve samenleving waarin inwoners regie houden over hun leven en gelijke kansen krijgen.

- Bestaanszekerheid bieden: iedereen heeft een thuis en kan rondkomen; aanpak armoede en schulden.
- Gezondheid leven makkelijker maken: van *Ziekte & Zorg* naar *Gezondheid & Gedrag* – focus op leefstijl, mentale gezondheid en vitaliteit.
- Kansengelijkheid versterken: investeren in jeugd en sterke sociale basis.

Onderwijs & Kinderopvang (IHP is leidend)

- Groei in Raalte (door woningbouw) → extra huisvestingsopgave.
- Ondanks de kwetsbaarheid van kleine scholen vindt in vrijwel alle kernen woningbouw plaats. De prognoses geven aan dat het aantal leerlingen stabiel blijft of toeneemt.
- Gemeente zet in op behoud via KC, al is een goede samenwerking belangrijker dan integrale aansturing, waarbij zowel kinderopvang in als buiten scholen waardevol is en ruimte krijgt.

Sport & Bewegen: Iedere inwoner kan dichtbij huis bewegen en sporten in een gezonde, inclusieve en duurzame omgeving.

- Actieve en gezonde leefstijl voor iedereen: Behoud van de huidige actieve sporters én inzetten op inactieve groep. Gericht investeren waar de drempels het hoogst zijn – ongelijk investeren voor gelijke kansen.
- Toegankelijke en toekomstbestendige sportinfrastructuur: In elke kern minimaal één sportvoorziening, afgestemd op draagvlak en behoefte. Sportcomplex Tijenraan als multifunctioneel regionaal centrum voor breedte- en topsport. Kwaliteit boven kwantiteit: inzet op veilige, duurzame en sociaal toegankelijke accommodaties.
- Openbare ruimte als beweegomgeving: Speel- en sport- en ontmoetingsplekken structureel onderdeel van ruimtelijke ontwikkeling en woningbouw (Raalte Noord, Stationsomgeving/Centrum Raalte en Heino). Inzet in aandachtsgebieden waar gezondheidsverschillen groot zijn.
- Vitale en toekomstgerichte verenigingen: ondersteuning bij bestuurlijke continuïteit, vrijwilligersbeleid, verduurzaming en samenwerking. Bevorderen van multifunctioneel gebruik van accommodaties door verenigingen, onderwijs en commerciële partners. Gemeente als faciliterende en stimulerende partner, geen structurele subsidies.

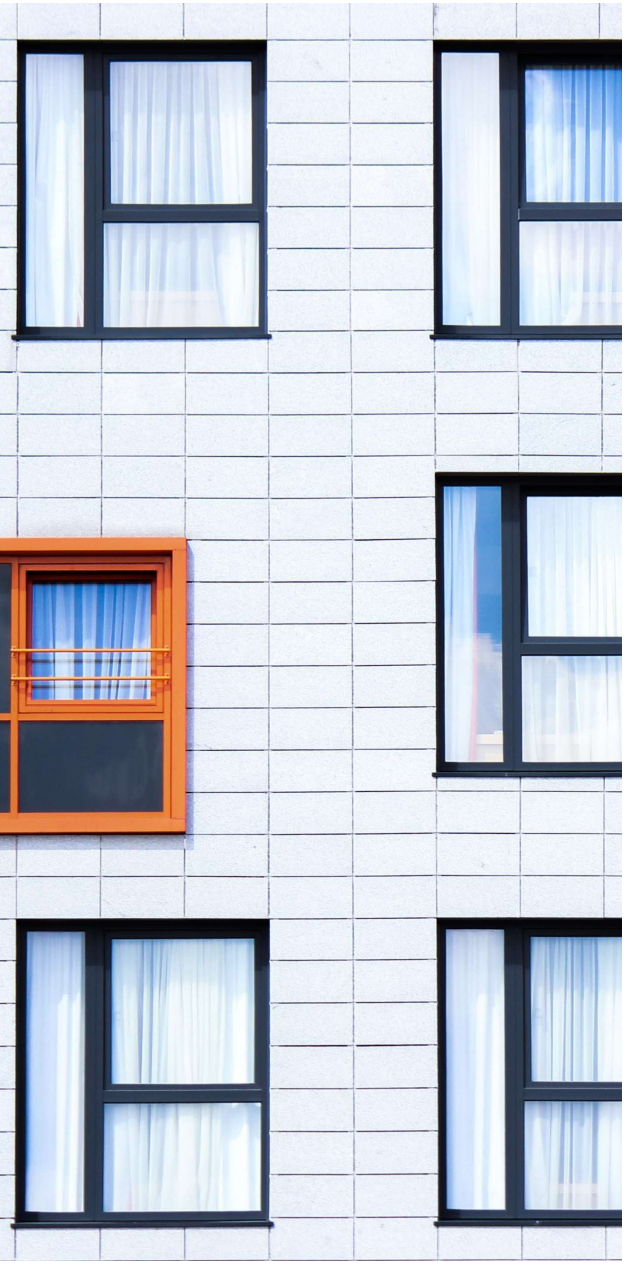
Bijlage 2 (2): belangrijkste (beleids)ambities

Cultuur & Ontmoeten: Cultuur verbindt de samenleving en versterkt de identiteit van de dorpen in Raalte.

- Toegankelijke en inclusieve cultuur: iedereen doet mee, ongeacht achtergrond of inkomen.
- Ontmoeting en verbinding: cultuur als sociale lijm in dorpen en wijken.
- Behoud van erfgoed en identiteit: versterken van monumenten, verhalen en tradities.
- Ruimte voor makers en jonge talenten: broedplaatsen, ateliers en podiumruimte.
- Levendige voorzieningen: bibliotheken, theaters en dorpshuizen als culturele centra.
- Professionele ondersteuning: sterke culturele infrastructuur en samenwerking met sociaal domein

Openbare ruimte & spelen: De openbare ruimte in Raalte wordt gezond, uitnodigend en inclusief ingericht - plekken waar bewegen, spelen, natuur en ontmoeting samenkomen.

- Integrale aanpak: verbinden van fysieke en sociale opgaven (gezondheid, klimaat, leefbaarheid).
- Gezonde buurten: netwerk van toegankelijke speel-, sport- en ontmoetingsplekken.
- Bewegen & spelen: uitdagende, natuurlijke en veilige speelvoorzieningen voor alle leeftijden.
- Ontmoeten & beleven: openbare ruimte als plek voor contact, groen, rust en cultuur.
- Toekomstbestendig beheer: duurzaam onderhoud en vervanging gericht op maatschappelijke waarde.

Bijlage 2 (3): belangrijkste (beleids)ambities

Commerciële voorzieningen & Economie: Vitale en toekomstbestendige centra en bedrijvigheid die bijdragen aan leefbaarheid en regionale kracht.

- Sterk centrum Raalte: kwaliteitsverbetering, functiemenging en bereikbaarheid.
- Leefbare dorpen: behoud van basisvoorzieningen in kleinere kernen.
- Toekomstgericht ondernemen: digitalisering, verduurzaming en innovatie stimuleren.
- Stationsomgeving: gemengd gebied met horeca, flexwerk en bedrijvigheid, geen tweede centrum.
- Regionale samenwerking: complementair voorzieningenaanbod binnen Salland en Regio Zwolle.

Wonen: Raalte bouwt aan een inclusieve, duurzame en levensloopbestendige woonomgeving voor huidige en nieuwe inwoners.

- Versnellen van woningbouw: 1.500–2.000 woningen tot 2030 voor alle doelgroepen.
- Betaalbaar en toegankelijk wonen: meer starters- en seniorenwoningen, met extra aandacht voor middeninkomens.
- Langer zelfstandig wonen: levensloopgeschikte woningen en geclusterde woonconcepten voor zorgbehoevenden.
- Duurzaamheid en kwaliteit: energieneutraal in 2050, duurzaam bouwen en verduurzamen van bestaande voorraad.
- Regionale samenwerking: afstemming met regio West-Overijssel voor woonzorg, doorstroming en aandachtgroepen.

Bijlage 3: Methode berekening behoefte en referentienormen

Behoefte wordt per voorziening in beeld gebracht aan de hand van de verwachten groei in aantal inwoners (of kinderen) bestaande inwoneraantal, woningen en de referentienormen. De normen zijn verschillend bepaald per functie (zie hiervoor volgende sheets).

- Voor commerciële voorzieningen baseren we de benodigde ruimte op basis van de aangeleverde informatie van de afdeling Economie van de gemeente Raalte.

Referentienormen:

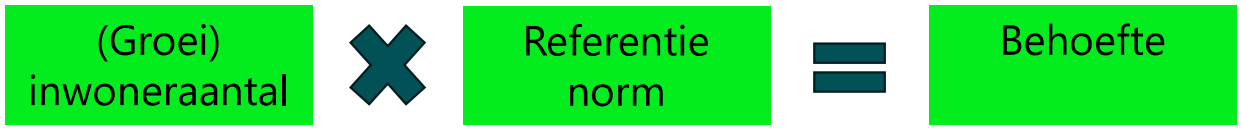
Op basis van cijfers van officiële bronnen zijn Nederlandse referentienormen afgeleid. Indien er normen zijn die specifiek voor de gemeente Raalte bestaan en van toepassing zijn, zullen we deze normen hanteren. Voor voorzieningen waar geen officiële normen of normen vanuit de gemeente Raalte aanwezig zijn, hanteren we de normen op basis van benchmarkgegevens van Hospitality Group die tot stand komen op basis van kengetallen en verzameling van gegevens vanuit meerdere gemeenten.

Berekening referentienorm en demografie

De meeste referentienormen worden doorgerekend met behulp van het aantal inwoners of aantal woningen. Voor scholen en kinderdagverblijven is vooral het aantal kinderen en jongen in een bepaalde leeftijdsklassen nodig om de behoefte te berekenen. Dit betekent dat voor elke dorpskern een norm aan m2 benodigd is. De berekening houdt nog geen rekening met of dat ook daadwerkelijk moet worden aangeboden in elke dorpskern. Het totaal aan de benodigde m2 is wel belangrijk of er voldoende aanbod is aan voorzieningen binnen de gehele gemeente Raalte.

Lokaal (wijkfunctie) of bovenlokaal (gemeente breed of regionaal)

Sommige functies kennen een lokale functie, dit zijn functies die in de nabijheid van de doelgroep moet worden aangeboden op basis van wet en regelgeving, denk aan onderwijs. Of waar de mobiliteit een belangrijke voorwaarde is, denk aan 1e lijnszorg. Andere functies kennen een bovenlokale functie, daarbij zijn inwoners bereid om grotere afstanden af te leggen om naar deze functies te komen, denk aan voortgezet onderwijs, sporthal, zwembad et cetera. We geven per functie aan of deze een lokale of bovenlokale functie kenmerkt. Dit heeft uiteindelijk ook invloed in de besluitvorming op al dan niet faciliteren van voorzieningen in een nieuwbouw ontwikkeling of dat er gebruikt kan worden gemaakt van bestaande voorzieningen elders binnen de gemeente.

Bijlage 4: Beschrijving uitgangspunten planningsnormen

In deze bijlage treft u – per type voorziening – een toelichting aan op de uitgangspunten die wij hebben gehanteerd bij de berekening van de behoefte. De berekeningen zijn gedaan op basis van landelijke kengetallen of op basis van benchmark gegevens bekend bij Hospitality Group vergeleken met soort gelijke gemeenten.

Onderwijs: is het Integraal Huisvestingplan (IHP) leidend (inclusief leerlingenprognose) en de behoefte zal hierop gebaseerd worden.

Voor sommige commerciële voorzieningen is geen referentienorm m2 bekend die zijn niet in deze tabel opgenomen maar zijn wel onderdeel van het voorzieningenaanbod, op de volgende slides volgt een toelichting op de voorzieningen.

**In dit rapport is gerekend met landelijk gangbare referentienormen in de vorm van gemiddelde m² BVO per leerling. Deze benadering was ten tijde van de analyse passend voor het doel van de quick scan en het vergelijken van de toekomstige ruimtevraag op strategisch niveau.*

Bij concrete planuitwerking en besluitvorming over onderwijshuisvesting wordt geadviseerd de op dat moment geldende gemeentelijke normen als toetsingskader te hanteren.

Type voorziening	Referentienorm	Gebied
Opvang & Onderwijs		
Kinderdagopvang	60% van 0 -4 jaar 3,5 m2	Wijk /buurt
Buitenschoolse opvang	30% van 4 -12 jaar 3,5 m2	Wijk /buurt
Primair Onderwijs *	7,00 m2 BVO per leerling	Wijk /buurt
Voortgezet Onderwijs	7,36 m2 BVO per leerling	Bovenlokaal
Ontmoeten & Cultuur		
Bibliotheken	94 m2 BVO per 1.000 woningen	Bovenlokaal
Wijk- en buurtcentrum	0,13 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Jongerencentra	0,04 m2 per inwoner (13-19 jaar)	Wijk /buurt
Zorg		
GGZ	75,00 m2 BVO per 1.000 woningen	Bovenlokaal
Huisartsen	0,05 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Fysiotherapie	0,04 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Apotheek	0,03 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Tandartsen	0,05 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Verloskunde	0,07 m2 per vrouw 25-40 jaar	Wijk /buurt
Sport		
Sporthal	0,12 m2 per inwoner	Bovenlokaal
Gymzaal	1,07 m2 BVO per leerling primair onderwijs	Wijk /buurt
Buitensport	3,56 m2 per inwoner	Bovenlokaal
Zwembad	169 m2 BVO per 1.000 woningen	Bovenlokaal
Spelen		
Speelvoorzieningen	1 speelplek per 300 woningen + minimaal 150 m2 speeloppervlakte per speelplek	Wijk /buurt
Horeca		
Horecavoorzieningen	0,30 m2 per inwoner	Wijk /buurt
Commerciële sport		
Fitness, yoga, crossfit	0,17 m2 per inwoner (basis van gemid. 500m2 per vestiging)	Bovenlokaal
Recreatie		
Kinderboerderij, volkstuinen en scouting	2,0 m2 per inwoner	Bovenlokaal
Supermarkt		
Supermarkten	n.v.t.	Bovenlokaal
Niet dagelijkse detailhandel		
Niet-dagelijkse detailhandelssector	n.b.	Bovenlokaal
Overige cultuur & leisure		
Bioscopen, theater, musea et cetera	n.b.	Bovenlokaal

Bijlage 5 (1): Planningsnormen

Op basis van referentienormen hebben we voor de per dorp berekend wat voor maatschappelijke voorzieningen de benodigde behoefte aan m2 is. In het onderstaande overzicht hebben we de voor Heino en Raalte, waar de grootste woningbouw wordt gerealiseerd, uitgewerkt. In de pagina's hierna hebben we dat ook voor de overige dorpen berekend. In bijlage 4 staat de beschrijving van de referentienorm. Om een goed inhoudelijk beeld te krijgen of de bestaande m2 voldoende of onvoldoende zijn moet nader onderzocht worden, zoals beschreven in de samenvatting en conclusie. Er is meer informatie nodig als het gaat om bezetting en benutting, et cetera. Bij ontwikkelingen die nu spelen kan deze uitwerking een onderdeel zijn van de beoordeling om al dan niet in te zetten op maatschappelijke voorzieningen, vooral bij nieuwbouwprojecten of renovatie /herontwikkelingsvraagstukken.

Dorpskern	Heino		Dorpskern	Heino		Dorpskern	Raalte		Dorpskern	Raalte	
	2025			2033			2025			2033	
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners		Leeftijdscategorie	Aantal inwoners		Leeftijdscategorie	Aantal inwoners		Leeftijdscategorie	Aantal inwoners	
0 - 4 jaar	360		0 - 4 jaar	447		0 - 4 jaar	1.000		0 - 4 jaar	1.201	
5 -12 jaar	531		5 -12 jaar	659		5 -12 jaar	1.834		5 -12 jaar	2.202	
13 -19 jaar	634		13 -19 jaar	787		13 -19 jaar	1.546		13 -19 jaar	1.856	
20 -39 jaar	1410		20 -39 jaar	1.751		20 -39 jaar	4.535		20 -39 jaar	5.444	
40 -64 jaar	2435		40 -64 jaar	3.024		40 -64 jaar	6.490		40 -64 jaar	7.792	
65 jaar en ouder	1975		65 jaar en ouder	2.453		65 jaar en ouder	4.700		65 jaar en ouder	5.643	
Totaal	**7.345**		**Totaal**	**9.121**		**Totaal**	**20.105**		**Totaal**	**24.138**	
Aantal woningen	**3.035**		**Aantal woningen**	**3.775**	plus 740	**Aantal woningen**	**8.905**		**Aantal woningen**	**10.585**	plus 1.680

Type voorziening	Heino			Heino			Raalte			Raalte		
	2025			2033			2025			2033		
Opvang & Onderwijs	**Aantal inwoners**	**Aantal woningen**	**Behoefte m2**	**Aantal inwoners**	**Aantal woningen**	**Behoefte m2**	**Aantal inwoners**	**Aantal woningen**	**Behoefte m2**	**Aantal inwoners**	**Aantal woningen**	**Behoefte m2**
Kinderdagopvang	360		756	447		939	1.000		2.100	1.201		2.522
Buitenschoolse opvang	531		558	659		692	1.834		1.926	2.202		2.312
Primair Onderwijs	531		3.717	659		4.613	1.834		12.838	2.202		15.414
Voortgezet Onderwijs	634		4.666	787		5.792	1.546		11.379	1.856		13.660
Ontmoeten & Cultuur												
Bibliotheken		3.035	285		3.775	355		8.905	837		10.585	995
Wijk- en buurtcentrum	7.345		955	9.121		1.186	20.105		2.614	24.138		3.138
Jongerencentra	634		25	787		31	1.546		62	1.856		74
Zorg												
GGZ		3.035	228		3.775	283		8.905	668		10.585	794
Huisartsen	7.345		367	9.121		456	20.105		1.005	24.138		1.207
Fysiotherapie	7.345		294	9.121		365	20.105		804	24.138		966
Apotheek	7.345		220	9.121		274	20.105		603	24.138		724
Tandartsen	7.345		367	9.121		456	20.105		1.005	24.138		1.207
Sport												
Sporthal	7.345		881	9.121		1.095	20.105		2.413	24.138		2.897
Gymzaal	531		568	659		705	1.834		1.962	2.202		2.356
Buitensport	7.345		26.148	9.121		32.471	20.105		71.574	24.138		85.931
Zwembad		3.035	513		3.775	638		8.905	1505		10.585	1.789
Spelen												
Speelvoorzieningen		3.035	1.518		3.775	1.888		8.905	4.453		10.585	5.293
Horeca												
Horecavoorzieningen	7.345		2.204	9.121		2.736	20.105		6.032	24.138		7.241
Commerciële sport												
Fitness, yoga, crossfit	7.345		1.249	9.121		1.551	20.105		3.418	24.138		4.103
Recreatie												
Kinderboerderij, volkstuinen en scouting	7.345		14.690	9.121		18.242	20.105		40.210	24.138		48.276

Bijlage 5 (2): Planningsnormen

Op basis van referentienormen hebben we voor de per dorp berekend wat voor maatschappelijke voorzieningen de benodigde behoefte aan m2 is. In het onderstaande overzicht hebben we de voor de dorpskernen Laag Zuthem, Lierderholthuis, Broekland en Nieuw Heeten uitgewerkt. In de pagina's hierna hebben we dat ook voor de overige dorpen berekend. In bijlage 3 staat de beschrijving van de referentienorm.

Dorpskern	Laag Zuthem
	2025
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners
0 - 4 jaar	45
5 -12 jaar	56
13 -19 jaar	74
20 -39 jaar	155
40 -64 jaar	295
65 jaar en ouder	95
Totaal	**720**
Aantal woningen	**258**

Dorpskern	Lierderholthuis
	2025
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners
0 - 4 jaar	15
5 -12 jaar	33
13 -19 jaar	47
20 -39 jaar	100
40 -64 jaar	180
65 jaar en ouder	70
Totaal	**445**
Aantal woningen	**184**

Dorpskern	Broekland
	2025
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners
0 - 4 jaar	60
5 -12 jaar	94
13 -19 jaar	91
20 -39 jaar	285
40 -64 jaar	440
65 jaar en ouder	245
Totaal	**1.215**
Aantal woningen	**485**

Dorpskern	Nieuw Heeten
	2025
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners
0 - 4 jaar	40
5 -12 jaar	96
13 -19 jaar	99
20 -39 jaar	325
40 -64 jaar	470
65 jaar en ouder	255
Totaal	**1.285**
Aantal woningen	**492**

Type voorziening	Laag Zuthem 2025			Lierderholthuis 2025			Broekland 2025			Nieuw Heeten 2025		
Opvang & Onderwijs	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2
Kinderdagopvang	45		95	15		32	60		126	40		84
Buitenschoolse opvang	56		59	33		35	94		99	96		101
Primair Onderwijs	56		392	33		231	94		658	96		672
Voortgezet Onderwijs	74		545	47		346	91		670	99		729
Ontmoeten & Cultuur												
Bibliotheken		258	24		184	17		485	46		492	46
Wijk- en buurtcentrum	720		94	445		58	1.215		158	1.285		167
Jongerencentra	74		3	47		2	91		4	99		4
Zorg												
GGZ		258	19		184	14		485	36		492	37
Huisartsen	720		36	445		22	1.215		61	1.285		64
Fysiotherapie	720		29	445		18	1.215		49	1.285		51
Apotheek	720		22	445		13	1.215		36	1.285		39
Tandartsen	720		36	445		22	1.215		61	1.285		64
Sport												
Sporthal	720		86	445		53	1.215		146	1.285		154
Gymzaal	56		60	33		35	94		101	96		103
Buitensport	720		2.563	445		1.584	1.215		4.325	1.285		4.575
Zwembad		258	44		184	31		485	82		492	83
Spelen												
Speelvoorzieningen		258	129		184	92		485	243		492	246
Horeca												
Horecavoorzieningen	720		216	445		134	1.215		365	1.285		386
Commerciële sport												
Fitness, yoga, crossfit	720		122	445		76	1.215		207	1.285		218
Recreatie												
Kinderboerderij, volkstuinen en scouting	720		1.440	445		890	1.215		2.430	1.285		2.570

Bijlage 5 (3): Planningsnormen

Op basis van referentienormen hebben we per dorp berekend wat voor maatschappelijke voorzieningen de benodigde behoefte aan m2 is. In het onderstaande overzicht hebben we de voor de dorpskernen Mariënheem, Luttenberg en Heeten uitgewerkt. In bijlage 3 staat de beschrijving van de referentienorm.

Dorpskern	Mariënheem	Dorpskern	Luttenberg	Dorpskern	Heeten
	2025		2025		2025
Leeftijdscategorie	Aantal inwoners	Leeftijdscategorie	Aantal inwoners	Leeftijdscategorie	Aantal inwoners
0 - 4 jaar	85	0 - 4 jaar	110	0 - 4 jaar	140
5 -12 jaar	113	5 -12 jaar	169	5 -12 jaar	286
13 -19 jaar	132	13 -19 jaar	206	13 -19 jaar	274
20 -39 jaar	305	20 -39 jaar	485	20 -39 jaar	760
40 -64 jaar	555	40 -64 jaar	825	40 -64 jaar	1325
65 jaar en ouder	290	65 jaar en ouder	465	65 jaar en ouder	910
Totaal	**1.480**	**Totaal**	**2.260**	**Totaal**	**3.695**
Aantal woningen	**607**	**Aantal woningen**	**927**	**Aantal woningen**	**1.568**

Type voorziening	Mariënheem			Luttenberg			Heeten		
	2025			2025			2025		
Opvang & Onderwijs	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2	Aantal inwoners	Aantal woningen	Behoefte m2
Kinderdagopvang	85		179	110		231	140		294
Buitenschoolse opvang	113		119	169		177	286		300
Primair Onderwijs	113		791	169		1.183	286		2.002
Voortgezet Onderwijs	132		972	206		1.516	274		2.017
Ontmoeten & Cultuur									
Bibliotheken		607	57		927	87		1.568	147
Wijk- en buurtcentrum	1.480		192	2.260		294	3.695		480
Jongerencentra	132		5	206		8	274		11
Zorg									
GGZ		607	46		927	70		1.568	118
Huisartsen	1.480		74	2.260		113	3.695		185
Fysiotherapie	1.480		59	2.260		90	3.695		148
Apotheek	1.480		44	2.260		68	3.695		111
Tandartsen	1.480		74	2.260		113	3.695		185
Sport									
Sporthal	1.480		178	2.260		271	3.695		443
Gymzaal	113		121	169		181	286		306
Buitensport	1.480		5.269	2.260		8.046	3.695		13.154
Zwembad		607	103		927	157		1.568	265
Spelen									
Speelvoorzieningen		607	304		927	464		1.568	784
Horeca									
Horecavoorzieningen	1.480		444	2.260		678	3.695		1.109
Commerciële sport									
Fitness, yoga, crossfit	1.480		252	2.260		384	3.695		628
Recreatie									
Kinderboerderij, volkstuinen en scouting	1.480		2.960	2.260		4.520	3.695		7.390

Bijlage 6 (1): Toelichting voorzieningen

Kinderopvang
Locaties om kinderen op te vangen die nog niet naar school gaan, waarvan de ouders niet thuis zijn en die niet door familieleden of gastouders worden opgevangen. Deze locaties worden steeds vaker geïntegreerd in een kindcentrum (KC) bij onderwijs. Is een voorziening op wijk /buurt niveau.

Buitenschoolse opvang
Locaties om kinderen op te vangen die buiten school om, waarvan de ouders niet thuis zijn en die niet door familieleden of gastouders worden opgevangen. Deze locaties worden steeds vaker geïntegreerd in een kind centrum (KC) bij onderwijs. Is een voorziening op wijk /buurt niveau.

Primair onderwijs
Primair onderwijs is een buurt/wijkvoorziening met buitenruimte.

Voortgezet (speciaal) onderwijs
Is een bovenwijkse voorziening met gymzalen en buitenruimte.

Bibliotheken
Is een wijk-/buurtvoorziening voor het uitlenen van fysieke of digitale informatiedragers: vestiging, (mini)servicepunt of zelfbedieningspunt. Afhaalpunten of bibliobushaltes zijn meegenomen. (mogelijk deel van wijk -buurtcentrum, school, etc.).

Wijk –en buurtcentrum
Is een wijk-/buurtvoorziening voor het samenkomen van bewoners voor verschillende activiteiten. Wijk –en buurtcentra bestaan er in vele soorten en mate, het is afhankelijk van welke activiteiten en al dan niet toevoegen van andere voorzieningen (denk o.a. bibliotheek, sociaal wijkteam, theater, muziek) hoe klein of groot een wijk –en buurtcentrum kan worden.

Jongerencentra
Plekken waar jongeren laagdrempelig ondersteund kunnen worden in hun ontwikkeling naar volwassenheid en een ‘eigen plek’ hebben.

1e lijnszorg (huisartsen, fysiotherapeuten, apotheken, tandartsen en verloskundigen)
Allen kunnen zelfstandig gevestigd zijn of onderdeel vormen van een gezondheidscentrum of in combinatie met andere voorzieningen.

Welzijn
Voorzieningen die inwoners ondersteunen bij een gezond, actief en zelfstandig leven, kunnen zowel lokaal als bovenwijks worden aangeboden. Een veilige en discrete omgeving is belangrijk.

Sporthal
Is een bovenwijkse voorziening. Het zijn accommodaties voor het uitoefenen van binnensport bestaande uit zalen, ruimten, kleedruimten, opslag. Eventueel een kantine. (excl. gymzalen) Het verschil met een gymzaal is dat een gymzaal kleiner is van formaat en minder overige functies (als een kantine of niet geschikt is voor wedstrijdsport) huisvest.

Gymzaal
Accommodaties voor het uitoefenen van binnensport bestaande uit zalen, ruimten, kleedruimten, opslag. Een gymzaal is kleiner dan een sporthal en is meestal enkel de sportzaal, opslag en kleedruimten

Buitensport
Accommodaties voor het uitoefenen van buitensport bestaande uit kleedruimten, opslag en velden. Eventueel een clubgebouw/kantine. Het berekenen van capaciteit voor buitensport is ingewikkeld en volledig afhankelijk van welke sporten er gespeeld worden en hoeveel ruimte hiervoor nodig is. Dit geldt ook voor de toevoeging van sportvelden, de behoefte dient niet simpel te worden overgenomen maar in overleg met sportverenigingen plaats te vinden.

Zwembad
Accommodaties met een binnen-/buitenbad en kleedruimten ten behoeve van zwemmen.

Spelen
Plekken om te spelen, ontmoeten en bewegen, is een buurtvoorziening. En de afstand per leeftijdscategorie is wisselend zo is voor de kleinste een actieradius van +/- 150 meter gewenst, van 6 t/m 12 jaar 400 meter en 12 t/m 17 jaar >1.000 meter. Het type aanbod verschilt ook per leeftijdscategorie en zal nader moeten worden uitgewerkt.

Bijlage 6 (2): Toelichting voorzieningen

Dagelijkse voorzieningen
Hieronder vallen voorzieningen voor levensmiddelen (super)markt, slagerij, bakkerij en persoonlijke verzorging (drogisterij). Op het gebied van supermarkten is er in januari 2025 is de Jumbo in Raalte-Noord weer geopend, na een grote verbouwing. De gemeente heeft momenteel geen (concrete) nieuwe plannen.

Niet dagelijkse voorzieningen
De niet-dagelijkse detailhandelssector bestaat uit de branches Mode & Luxe (kleding- en schoenenwinkels, (mode)warenhuizen), Vrije Tijd (sport- en spelwinkels) en In/Om het Huis (tuincentra, bouwmarkten en meubelzaken). Zijn geen m2 van bekend maar kunnen zowel in wijk /buurt als bovenlokaal aangeboden worden.

Horeca
Zijn vormen van cafés, restaurants en fastfoodvestigingen. Er is een landelijke referentienorm die voor horeca gelden: 0,30 m2 per inwoner.

Commerciële sport
Dit aanbod is voor dit onderzoek onderverdeeld in drie categorieën: fitness- en krachtsportaanbieders, zoals fitnesscentra, crossfitlocaties en boks- en krachtsportclubs; dansstudio's, variërend in dansstijlen; en body & mind-aanbieders, zoals yoga- en pilatesstudio's. Het aanbod kan gemeentebreed worden aangeboden.

Recreatie en verblijfplaatsen
Hieronder valt kinderboerderij, volkstuinen en scouting. Op basis van eigen benchmark gegevens is de referentienorm 2,0 m2 per inwoner.

Middelbaar onderwijs
Is een regionale voorziening met gymzalen en buitenruimte.

Overige cultuur, leisure,
Bioscopen, theater, musea /poppodia, et cetera zijn allemaal bovenlokale en in sommige gevallen regionale faciliteiten.

Bronvermelding en gebied

Type voorziening	Referentienorm	Bron	Gebied
Opvang & Onderwijs			
Kinderdagopvang	0,08 m2 per inwoner (0 -3 jaar)	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Wijk /buurt
Buitenschoolse opvang	0,24 m2 BVO per woning (26% deelname kinderen 4 -12 jaar)	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Wijk /buurt
Primair Onderwijs *	7,00 m2 BVO per leerling	Nederlandse referentienorm o.b.v. data DUO/CBS	Wijk /buurt
Voortgezet Onderwijs	7,36 m2 BVO per leerling	Nederlandse referentienorm o.b.v. data DUO/CBS	Bovenlokaal
Ontmoeten & Cultuur			
Bibliotheken	94 m2 BVO per 1.000 woningen	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Bovenlokaal
Wijk- en buurtcentrum	0,13 m2 per inwoner	Nederlandse referentienorm	Wijk /buurt
Jongerencentra	0,04 m2 per inwoner (13-18 jaar)	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Wijk /buurt
Zorg			
GGZ	75,00 m2 BVO per 1.000 woningen	Nederlandse referentienorm	Bovenlokaal
Huisartsen	0,55 fte per huisarts per 1.000 inwoners (110 -150 m2 BVO per eenheid, gemid 135)	Nederlandse referentienorm	Wijk /buurt
Fysiotherapie	1,52 fysiotherapeut per 1.000 inwoners (50-90 m2 BVO per eenheid, gemid 70)	Nederlandse referentienorm	Wijk /buurt
Apotheek	0,12 apotheek per 1.000 inwoners (40-60 m2 BVO per eenheid, gemid 50)	Nederlandse referentienorm	Wijk /buurt
Tandartsen	0,56 fte tandarts per 1.000 inwoners (120 m2 BVO per eenheid)	Nederlandse referentienorm	Wijk /buurt
Sport			
Sporthal	338,00 m2 BVO per 1.000 woningen	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Bovenlokaal
Gymzaal	1,07 m2 BVO per leerling primair onderwijs	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Wijk /buurt
Buitensport	3.977 m² per 1.000 inwoners	Referentienorm o.b.v. gemiddelde norm G4 steden	Bovenlokaal
Zwembad	169 m2 BVO per 1.000 woningen	Nederlandse referentienorm o.b.v. data Mulier instituut	Bovenlokaal
Spelen			
Speelvoorzieningen	1 speelplek per 300 woningen + minimaal 150 m2 speeloppervlakte per speelplek	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Wijk /buurt
Horeca			
Horecavoorzieningen	0,30 m2 per inwoner	Referentienorm via Locatus (2023)	Wijk /buurt
Commerciële sport			
Fitness, yoga, crossfit	0,17 m2 per inwoner	Referentienorm via Locatus (2023)	Bovenlokaal
Recreatie			
Kinderboerderij, volkstuinen en scouting	2,0 m2 per inwoner	Nederlandse referentienorm benchmark Hospitality Group	Bovenlokaal
Supermarkt			
Supermarkten	n.v.t.	Gemeente Raalte Supermarktstudie 2020	Bovenlokaal
Niet dagelijkse detailhandel			
Niet-dagelijkse detailhandelssector	n.b.	Geen referentienorm beschikbaar	Bovenlokaal

* Zie toelichting pagina 64.